

T. C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Antrenörlük Eğitimi Anabilim Dalı
Spor Yönetimi Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Yücehan YILDIZ

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Taner ATASOY

İstanbul – 2021

TEZ TANITIM FORMU

- Yazar Adı Soyadı** : Yücehan YILDIZ
- Tezin Dili** : Türkçe
- Tezin Adı** : Bedensel Engelli Yüzücülerin Yeni Tip Korona Virüse Yakalanma Kaygılarının İncelenmesi
- Enstitü** : İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
- Anabilim Dalı** : Antrenörlük Eğitimi Anabilim Dalı
- Tezin Türü** : Yüksek Lisans
- Tezin Tarihi** : 14.07.2021
- Sayfa Sayısı** : 83
- Tez Danışmanı** : Dr. Öğr Üyesi Taner ATASOY
- Dizin Terimleri** : Covid-19, kaygı, pandemi, spor, bedensel engelli yüzme
- Türkçe Özet** : Bedensel Engelli Yüzme Sporcularının, pandemi süresince yeni tip korona virüse (COVID-19) yakalanma kaygısının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi hedeflenmiştir.
- Dağıtım Listesi** : 1. İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsüne
2. YÖK Ulusal Tez Merkezine

İmzası
Yücehan YILDIZ

**T. C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

Antrenörlük Eğitimi Anabilim Dalı

Spor Yönetimi Bilim Dalı

**BEDENSEL ENGELLİ YÜZÜCÜLERİN YENİ TİP
KORONA VİRÜSE YAKALANMA KAYGILARININ
İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Yücehan YILDIZ

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Taner ATASOY

İstanbul – 2021

BEYAN

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğu, kullanılan verilerde herhangi tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez olarak sunulmadığını beyan ederim.

Yücehan YILDIZ

.../ .../ 2021

İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Yücehan YILDIZ' ın; “Bedensel Engelli Yüzücülerin Yeni Tip Korona Virüse Yakalanma Kaygılarının İncelenmesi” adlı tez çalışması, jürimiz tarafından Antrenörlük Eğitimi anabilim dalı, Spor Yönetimi bilim dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

İmza
Başkan _____
Prof. Dr. Mehmet ACET

İmza
Üye _____
Dr.Öğr. Üyesi Taner ATASOY
(Danışman)

İmza
Üye _____
Dr.Öğr Üyesi Aydın PEKEL

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

/ / 2021

İmzası
Prof. Dr. İzzet GÜMÜŞ
Enstitü Müdürü

ÖZET

Yapacağımız araştırmaya Türkiye Bedensel Engelliler Yüzme Şampiyonasına katılmış elit düzeyde spor yapan Bedensel Engelli Sporcular katılmıştır. Yeni tip korona virüs sebebiyle tüm sporcularda olduğu gibi aynı tesis ve imkânlardan faydalanan Bedensel Engelli Sporcularda antrenman süreçlerinin engel seviyelerince daha fazla sekteye uğraması, performans düşüklüğü korkusu, engel durumlarının ağırlığı ile salgına karşı yaşanan endişe, stres ve duygusal anlamda yaşanan karışıklık kaygı düzeylerini de etkileyecektir. Bu bağlamda Bedensel Engelli yüzme sporcularının kaygı düzeylerinin incelenmesi önemlidir. Bedensel Engelli Yüzme Sporcularının, pandemi süresince yeni tip korona virüse (COVID-19) yakalanma kaygısının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi hedeflenmiştir. Bu çerçevede Araştırmanın evrenini, 2019-2020 sezonunda Türkiye Bedensel Engelliler spor Federasyonu bünyesinde elit seviyede spor yapan bedensel engelli sporcular oluşturmaktadır. Örneklem grubunu ise Türkiye Bedensel Engelliler spor Federasyonu 2019-20 Türkiye Yüzme Şampiyonasına farklı derecelerde katılım sağlamış elit düzeyde spor yapan 32 kadın, 36 erkek olmak üzere toplam 68 yüzücü oluşturmaktadır. Araştırmamızda nicel araştırma modellerinden tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, kişisel bilgi formu ve “Sporcuların Yeni Tip Korona virüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısı Ölçeği (SYTKYKÖ)” kullanılmıştır. Katılımcıların kişisel bilgi formu ve “Sporcuların Yeni Tip Korona virüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısı Ölçeği” elektronik ortama aktarılarak katılımcıların soruları cevaplaması sağlanmıştır. Araştırmamızda kullanılan ölçek, Demir ve ark. tarafından geliştirilen (SYTKYKÖ)” 16 madde ve 2 alt faktörü bulunan ölçek, beşli likert tipindedir. Kişisel bilgi formu ve Yeni Tip Korona virüse Yakalanma Kaygısı ölçeği ile ulaşılan bulgular IBM SPSS 25.0 paket programı kullanılarak gerekli veriler işlenmiş ve bu program tarafından yapılmıştır. Analiz sonucunda veriler normal dağılım göstermemektedir. İstatistikî prosedür doğrultusunda araştırma amacını meydana getiren hipotezleri test etmek için Mann Whitney U ve Kruskal Wallis-H analizlerinden faydalanılmıştır.

Sonuç olarak; Bedensel engelli yüzme sporcularının Covid-19’a yakalanma kaygı düzeylerinin orta düzeyden daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bedensel engelli, yüzme, spor, covid-19, pandemi, kaygı.

SUMMARY

Physically Disabled Athletes who participated in the Turkish Physically Disabled Swimming Championship and engaged in sports at the elite level participated in the research we plan to do. Due to the new type of Coronavirus, like all athletes the training processes of the physically disabled athletes who benefit from the same facilities and opportunities more interrupted by the level of disability, the fear of poor performance, the weight of the disability situations and the stress and emotional confusion caused by the fear caused by the epidemic will also affect the anxiety levels. In this context, it is important to examine the anxiety levels of physically disabled swimmers. It is aimed to examine the anxiety of catching the new type of Coronavirus (COVID-19) during the pandemic in physically disabled swimming athletes according to various variables. In this framework, the population of the research consists of physically disabled athletes who do sports at the elite level within the body of the Turkish Physically Disabled Sports Federation in the 2019-2020 season. The sample group, on the other hand, consists of a total of 68 swimmers, 32 females and 36 males, who participated in different degrees in the Turkish Physically Disabled Sports Federation 2019-20 Turkey Swimming Championship and are engaged in sports at the elite level. In our research, the scanning method, which is one of the quantitative research models, was used. Personal information form and “Athletes' Anxiety of Catching the New Type Coronavirus (Covid-19) Scale (SYTKYKÖ)” were used as data collection tools in the research. The personal information form of the participants and the “Athletes' Anxiety of Catching the New Type of Coronavirus (Covid-19) Scale” were transferred to the electronic environment and the participants were provided to answer the questions. The scale (SYTKYKÖ) used in our research and developed by Demir and ark., has 16 items and 2 sub-factors, and it is in a five-point Likert type. Findings obtained as a result of the personal information form and Athletes' Anxiety of Catching the New Type of Coronavirus Scale, the necessary data were processed using the IBM SPSS 25.0 package program and made by this program. As a result of the analysis, the data do not show normal distribution. Mann Whitney U and Kruskal Wallis-H analyzes were used to test the hypotheses that reveal the research purpose in accordance with the statistical procedure.

In conclusion; It was concluded that the anxiety levels of physically disabled swimmers catching Covid-19 were higher than moderate.

Keywords: Physically disabled, swimming, sport, covid-19, pandemic, anxiety.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
SUMMARY	ii
İÇİNDEKİLER	iv
KISALTMALAR	vi
TABLolar LİSTESİ.....	vii
ÖNSÖZ.....	viii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM GENEL BİLGİLER

1.1 Engellilik Tanımları	8
1.2 Engelliliğin Nedenleri	9
1.2.1 Doğum Öncesi.....	9
1.2.2 Doğum Sırası.....	10
1.2.3 Doğum Sonrası	10
1.3 Bedensel Engelliliğe Yol Açan Durumlar.....	10
1.4 Bedensel Engelli Türleri	11
1.4.1 Serebral Palsi.....	11
1.4.2 Spina Bifida.....	11
1.4.3 Ampute	12
1.4.4 Cüce.....	13
1.4.5 Tetracord Yaralanması	13
1.4.6 Kas Hastası	13
1.4.7 Çocuk Felci.....	14
1.4.8 Brachial Plexus.....	14
1.4.9 Spinal Cord Yaralanması.....	15
1.5 Engellilerde Spor Kavramı.....	16
1.6 Engellilerde Sporun Faydaları	16
1.6.1 Toplumsal Faydaları.....	17
1.6.2 Psikolojik Faydaları.....	18
1.6.3 Fizyolojik Faydaları	19
1.7 Bedensel Engellilerde Yüzme	20
1.8 Dünyada ve Türkiyede Bedensel Engelliler Yüzme Tarihi	21
1.9 Engelli Yüzücülerin Sınıflandırılması.....	23
1.10 Covid-19 ve Etkileri.....	25
1.10.1 Covid-19 Engelli Sporlarına Etkileri.....	26
1.11 Kaygı.....	27
1.11.1 Durumluluk ve Sürekli Kaygı	29
1.11.2 Olumlu ve Olumsuz Kaygı.....	29

1.11.3 Bilişsel ve Bedensel(Somatik) Kaygı.....	30
1.11.4 Sosyal Kaygı.....	30

İKİNCİ BÖLÜM MATERYAL VE YÖNTEM

2.1 Araştırmanın Modeli	32
2.2 Evren ve Örneklem	32
2.3 Verilerin Toplanması	34
2.4 Veri Toplama Araçları	35
2.4.1 Kişisel Bilgi Formu	35
2.4.2 Sporcuların Yeni Tip Korona Virüse(Covid-19)Yakalanma Kaygı Ölçeği .	35
2.5 Verilerin Analizi.....	37

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM BULGULAR

3.1. Araştırma Bulguları	38
--------------------------------	----

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM SONUÇ VE ÖNERİLER

SONUÇ.....	46
ÖNERİLER	54
KAYNAKÇA	56
EKLER.....	65
ÖZGEÇMİŞ.....	68

KISALTMALAR

%	:	Yüzde
COVID-19	:	Sars-Cov2 Virüsü
DSÖ	:	Dünya Sağlık Örgütü
FİNA	:	Uluslar Arası Yüzme Federasyonu
IPC	:	İnternational Paralympic Committe
n	:	Katılımcı sayısı
p	:	Anlamlılık değeri
SD	:	Standart sapma
SPSS	:	Statistical Package For The Social Sciences
TMOK	:	Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi
Vd	:	Ve diğerleri
WHO	:	World Health Organization
X	:	Ortalama

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 2.1. katılımcıların demografik özellikleri	33
Tablo 2.2. sporcuların yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygısı ölçeğine ilişkin güvenilirlik analizi sonuçları	36
Tablo 2.3. ölçek puanlarının çarpıklık-basıklık ve kolmogorov-smirnov testi anlamlılık düzeyi sonuçları	36
Tablo 3.1. katılımcıların ölçeğe verdiği cevapların betimsel analizi.....	38
Tablo 3.2. katılımcıların cinsiyetlerine göre sporcuların yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygı durumlarının değerlendirilmesi	38
Tablo 3.3. katılımcıların yaşlarına göre sporcuların yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygı durumlarının değerlendirilmesi.....	39
Tablo 3.4. katılımcıların ailelerinin gelir düzeyine göre sporcuların yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygı durumlarının değerlendirilmesi.....	39
Tablo 3.5. katılımcıların eğitim durumlarına göre sporcuların yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygı durumlarının değerlendirilmesi.....	40
Tablo 3.6. katılımcıların engel türüne göre sporcuların yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygı durumlarının değerlendirilmesi	40
Tablo 3.7. katılımcıların engel derecesine göre sporcuların yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygı durumlarının değerlendirilmesi.....	41
Tablo 3.8. katılımcıların branş sınıflamasına göre sporcuların yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygı durumlarının değerlendirilmesi.....	42
Tablo 3.9. katılımcıların spor geçmişine göre sporcuların yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygı durumlarının değerlendirilmesi.....	42
Tablo 3.10. katılımcıların milli olma durumuna göre sporcuların yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygı durumlarının değerlendirilmesi.....	43
Tablo 3.11. katılımcıların antrenman yapma durumuna göre sporcuların yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygı durumlarının değerlendirilmesi.....	43
Tablo 3.12. katılımcıların haftalık antrenman sayılarına göre sporcuların yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygı durumlarının değerlendirilmesi.....	44
Tablo 3.13. katılımcıların kronik hastalığı olma durumuna göre sporcuların yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygı durumlarının değerlendirilmesi	44
Tablo 3.14. katılımcıların aile veya arkadaşlarında covid olma durumuna göre sporcuların yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygı durumlarının değerlendirilmesi.....	45

ÖNSÖZ

Sporculuk kariyerim boyunca birçok başarıda her zaman yanımda olan, akademik kariyerimde de bana yol gösteren ve tez danışmanlığımı üstlenerek değerli görüşleri ve yönlendirmesi ile beni her daim motive eden bilgisini hiçbir zaman esirgemeyen değerli danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Taner ATASOY' a ayrıca araştırmamda bana bilimsel destek sağlayan Dr. Öğr. Üyesi Aydın PEKEL' hocama ve hayatım boyunca bilgi ve deneyimlerini aktaran ve her türlü zorlu süreçte yanımda olan yaşantıma yön veren Dr. Abdullah Duran ARSLAN, Dr. Mehmet ÖZSARI, Spor Uzmanı Kerem ARDA hocalarıma her şey için sonsuz saygı ve minnetlerimi sunarım. Yaşamım boyunca aldığım her kararda maddi manevi her türlü desteğini ve inancını hissettiğim aile fertlerimin her birine ayrı ayrı teşekkür ederim.

GİRİŞ

Engellilik yaşamın mevcut ve süreğen olgularından biri olarak kabul edilmektedir. Engelliliğin nedenleri incelendiğinde, insanı aşan faktörlerin yanı sıra, insan kusurlarından kaynaklanan faktörlerin hiç de azımsanmayacak sayıda olduğu görülmekte olup çeşitli bakış açılarına göre tanımlanarak zaman içerisinde açıklanmaya çalışılmıştır.

Engellilik ile ilgili literatürde birçok farklı tanımlamalara rastlanılmaktadır. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nde engellilik, "Normal bireyin kişisel ya da sosyal ortamında kendisinin yapması olası işleri, bedensel veya ruhsal yetilerindeki soydan gelen ya da sonradan oluşan herhangi bir eksiklik sonucu gerçekleştiremeyen" şeklinde tanımlanmaktadır. Tanımlamalara bakıldığında engelli, genel olarak hareket kabiliyetini özgür ve tam olarak gerçekleştiremeyen bireyi tanımlamaktadır. Buna göre, doğuştan veya sonradan meydana gelen bir nedenle, fiziksel, zihinsel, ruhsal, duyuşsal ve sosyal yetilerini çeşitli seviyelerde yitirmiş normal yaşamın şartlarına uyum sağlamakta zorlanan kişilerdir. Esasen bu tanımlama neredeyse insanların genelini kapsamaktadır. Çünkü engellilik doğuştan ya da sonradan meydana gelen bir hastalık veya hasara sebebiyet vermiş kaza sonucunda ortaya çıkan bir işlev bozukluğundan kaynaklanıyor olabilir. Hareket kabiliyetinin sınırlı olması, bir engellilik nedeni olarak kabul edilirse engelsiz insanın bulunmadığı varsayılabilir. Engellilik, daha çok günlük hayatta yer almayı engelleyen, fiziksel fonksiyonlardaki bir sınırlılık hali olarak değerlendirilmelidir. Gerçek manada dikkate değer olan, bir takım görev veya işlevlerin yerine getirilirken karşı karşıya kalınan bir fiziksel sınırlılığın olması değil, bunlara uyum sağlamada destek sistemlerinden hayata katılımdan yoksun kalmaktır. O halde engellilik çoğu zaman büyük değişkenlik arz eden, başka bir deyişle nerede ve nasıl karşılaşacağımıza bağlı olarak sonuçları değişen bir durumdur (Bulut, 2015, s.1-15 ., Aydoğdu, 2019, s.1-7).

Spor bireyin fiziksel ve psikolojik yönden gelişimde etkin rol oynayan, sosyal yaşantısında ve davranışlarında olumlu değişime yol açan, zihinsel ve motorik belirli bir düzeye getiren biyolojik, pedagojik ve sosyal bir olgudur. Ayrıca bireyin fikir, ruh, bedensel gelişim ile koordinasyon sağlayarak kendini tanımasına, sosyal rolünün farkına varmasına kendini anlama yolunda değişim ve gelişimine yardımcı olur. Grup duygusunu uyarır, adaptasyon sağlar ve engelin farkındalığını azaltır. Bedensel engelli

bireylerde spor, günlük yaşam faaliyetleri açısında önemli olmakla birlikte yaşam kalitelerini istek ve arzuları yönünde yeniden düzenleme fırsatı sunar (Yılmaz vd, 2014, s.1-9).

Covid-19'un 2019 yılında Çin'in Wuhan kentinde bir hayvan pazarında çalışan ya da alışveriş esnasında hayvanlardan yayılan virüsle enfekte olan bireylerden ortaya çıktığı açıklanmıştır. Çeşitli kronik hastalar, yaşlılar ve engelliler için hastalığa yakalanma ve ölüme sebebiyet verme riski yüksektir. Şiddetli solunum enfeksiyonuna neden olan ayrıca bulaşıcı olarak yayılan bu virüs küresel bir pandemiye neden olmuştur. Virüse yakalanan bireylerde öksürük, yüksek ateş, balgam, boğaz ağrısı, nefes darlığı, kas ağrısı gibi semptomlar görülmektedir. Hastalık belirtilerine sahip bireyler kendilerini izole edip bireysel karantinaya alarak bulaş riskini azaltma amacı ile virüsün yayılmasını önlemektedir. Virüsten korunma yöntemi olarak başta temizlik, sosyal mesafe ve maske kuralları uygulamaya geçirilmiştir. Vaka görülen ve görülmeyen tüm devletler çeşitli uygulamalar ile vatandaşlarını toplu yaşamı değiştirecek radikal kararlar almaya itmiştir. Küresel olarak tüm dünyayı etkisi altına almış olan Yeni Tip Corona Virüs(Covid-19) enfeksiyonu birey ve toplumları sadece fiziksel olarak değil ruhsal ve psikolojik anlamda da ciddi olarak tehdit etmektedir. Çeşitli araştırmacılar fiziksel ve ruhsal sağlığın toplum refahı üzerinde yıkıcı etkileri olabileceğini ön görmüştür (Emiral, Çevik, Gülümser 2020, s.138-145., Yanardağ ve Selçuk 2020, s.1-2).

Pandemi döneminde farklı ülkelerde spor müsabakalarının seyircili seyircisiz fark etmeksizin ileri bir tarihe ertelenmesi ya da iptal edilmesi kararı alınmıştır. Her birey bilinmeyenli bu hastalığa karşı potansiyel hasta olarak görülmektedir. Temas ve mesafe yolu ile yayılan Covid-19 bu tip organizasyonlarda mutlak yayılım göstermesi yüksek risk teşkil etmektedir. Her sporunun kariyerinde katılabileceği en büyük organizasyon olan ve 2020 senesi içinde gerçekleşmesi beklenen Tokyo Olimpiyat ve Paralimpik Oyunları'nı Uluslararası Olimpiyat Komitesi, sporcu sağlığını korumak ve virüsün yayılımı engellemek amaçlı 2021 yılına erteleme kararı alınmıştır. Sporcular riskli görülen gruplar içerisinde yer almasa da pandemi sürecinden etkilenmeleri kaçınılmaz olmuştur. Bu seviyelerdeki sporcuların kısa ve uzun vadede antrenmansız kalması performans kaybına neden olmakla birlikte ayrıca organizasyonların

ertelenmesi gelir kaybına ve kaygı yaşamalarına yol açmıştır (Koçak ve Özer 2020, s.129-133).

Kaygı, insanın hayatında aralıklı dönemlerde değişik zaman dilimlerinde karşılaştığı güvensizlik, kararsızlık ve zorlu durumlarda vücudun duygusal, fiziksel ve zihinsel olarak biyolojik tepki vermesi ile gözlemlenen doğal tepkilere verilen addır. Kaygı uzun süreli yaşanması durumunda strese dönüşür fakat başa çıkmanın birçok yolu vardır ve bireyden bireye değişkenlik göstermektedir (Hekimoğlu ve Bilik, 2020, s.336-367). Freud'a göre 'Kaygı tehlikeli ve şüpheli anlarda bireyin kendini koruma eylemidir. Bir dış tehlikenin –önceden beklenen ve öngörülen bir yaralanmanın algılanışına yönelik bir kendinin koruma tepkisidir'. Bu açıdan kendini koruma dürtüsü hem alt benliği ve hem de benliğe aittir. Sporcular için kaygı çok önemli bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Başarı bedensel, zihinsel ve psikolojik performansla bir bütün olarak etkileşim gösterir. Kaygı cinsiyet, yaş ve tecrübeye bağlı olarak kaygı düzeyi düşük ve yüksek seviyelerde soruna neden olmaktadır. Takım arkadaşları, antrenör grubu, müsabaka ortamı, hazırlanış evresi etki etmektedir (Kara, 2016, s.25-36).

Araştırmanın Amacı

Yeni tip korona virüs (Covid-19) olarak adlandırılan bu virüs, pandemi sürecinde birçok branş ve sporcuyla etkilediği gibi bedensel engelli yüzme sporcularını da etkilemiştir. Her ne kadar sporcular riskli grup içerisinde görülmeseler de olası riskler dâhilinde ulusal ve uluslararası birçok organizasyon iptal edilmiş veya ertelenmiştir. Bu süreçte bedensel engelli sporcuların antrenmanlarının sekteye uğraması nedeni ile sporcularda performans düşüklüğü korkusu, salgından duyulan endişe, stres ve duygusal anlamda yaşanan karmaşalardan bireylerin kaygı düzeyleri de etkilenmiştir. Bu bağlamda bedensel engelli yüzme sporcularının kaygı düzeylerinin incelenmesi önemlidir. Yaptığımız çalışmada Bedensel Engelli Yüzme Sporcularının, yeni tip korona virüse (Covid-19) yakalanma kaygılarının incelenmesi hedeflenmiştir.

Araştırmanın Önemi

Araştırmaya Türkiye Bedensel Engelliler Yüzme Şampiyonasına katılmış elit düzeyde spor yapan bedensel engelli sporcular katılacaktır. Tüm dünyada ve

Ülkemizde paralimpik oyunlar gerek katılım gerekse seyir zevki acısından oldukça önemli bir spor faaliyeti haline gelmiştir. Ülkemizi uluslararası organizasyonlarda temsil eden paralimpik sporcularımızın pandemi süreci dolayısıyla hissettikleri endişe ve stres, antrenmanın sağlıklı bir şekilde yapılamaması sebebiyle performanslarının düşüklüğü bu sürecin etki düzeylerinin bazı demografik değişkenlere göre incelenmesi, mevcut durumun daha iyi bir hale getirilmesi için yapılacak tavsiye ve önerilerin belirlenmesi ile alan yazına yeni bir bilgi kazandıracığı bununla beraber engelli sporcularla bu alanda ileride yapılacak benzer çalışmalara örnek teşkil edeceği, spor bilimcilere, antrenörlere ve spor psikologlarına yol gösterici bir çalışma olacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Problemi

Türkiye Bedensel Engelliler Yüzme Şampiyonasına katılmış elit düzeyde spor yapan bedensel engelli sporcuların, (Covid-19)'a yakalanma kaygı düzeyleri arasında farklılık var mıdır?

Araştırmanın Alt Problemleri

- Katılımcıların cinsiyetlerine göre (Covid-19)'a yakalanma kaygı düzeyleri arasında farklılık var mıdır?
- Katılımcıların yaşlarına göre (Covid-19)'a yakalanma kaygı düzeyleri arasında farklılık var mıdır?
- Katılımcıların ailenin maddi durumuna göre (Covid-19)'a yakalanma kaygı düzeyleri arasında farklılık var mıdır?
- Katılımcıların eğitim durumuna göre (Covid-19)'a yakalanma kaygı düzeyleri arasında farklılık var mıdır?
- Katılımcıların engel türüne göre (Covid-19)'a yakalanma kaygı düzeyleri arasında farklılık var mıdır?
- Katılımcıların engel derecesine göre (Covid-19)'a yakalanma kaygı düzeyleri arasında farklılık var mıdır?
- Katılımcıların branş sınıflandırmasına(Clasifikasyon) göre (Covid-19)'a yakalanma kaygı düzeyleri arasında farklılık var mıdır?
- Katılımcıların kaç yıldır spor yaptığına göre (Covid-19)'a yakalanma kaygı düzeyleri arasında farklılık var mıdır?

- Katılımcıların milli sporculuk durumuna göre (Covid-19)'a yakalanma kaygı düzeyleri arasında farklılık var mıdır?
 - Katılımcıların antrenman yapıp yapmama durumuna göre (Covid-19)'a yakalanma kaygı düzeyleri arasında farklılık var mıdır?
 - Katılımcıların haftada kaç gün antrenman yaptığına göre (Covid-19)'a yakalanma kaygı düzeyleri arasında farklılık var mıdır?
 - Katılımcıların kronik hastalığı olup olmama durumuna göre (Covid-19)'a yakalanma kaygı düzeyleri arasında farklılık var mıdır?
 - Katılımcıların aile veya arkadaşlarında Covid-19'a yakalanan olup olmadığına göre (Covid-19)'a yakalanma kaygı düzeyleri arasında farklılık var mıdır?
- Katılımcıların aile veya arkadaşlarında Covid-19'a yakalanan oldu ise; bu durumun antrenmanları etkileme durumuna göre (Covid-19)'a yakalanma kaygı düzeyleri arasında farklılık var mıdır?

Araştırmanın Hipotezleri

- 1. Hipotez:** Bedensel engelli yüzücülerin yeni tip korona virüse yakalanma kaygıları arasında farklılık vardır.
- 2. Hipotez:** Bedensel engelli yüzücülerin cinsiyete göre yeni tip korona virüse yakalanma kaygıları arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- 3. Hipotez:** Bedensel engelli yüzücülerin yaşlarına göre yeni tip korona virüse yakalanma kaygıları arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- 4. Hipotez:** Bedensel engelli yüzücülerin maddi durumuna göre yeni tip korona virüse yakalanma kaygıları arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- 5. Hipotez:** Bedensel engelli yüzücülerin eğitim durumuna göre yeni tip korona virüse yakalanma kaygıları arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- 6. Hipotez:** Bedensel engelli yüzücülerin engel türlerine göre yeni tip korona virüse yakalanma kaygıları arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- 7. Hipotez:** Bedensel engelli yüzücülerin engel derecesine göre yeni tip korona virüse yakalanma kaygıları arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- 8. Hipotez:** Bedensel engelli yüzücülerin branş sınıflandırması (Clasifikasyon)'a göre yeni tip korona virüse yakalanma kaygıları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

9. Hipotez: Bedensel engelli yüzücülerin spor yaşına göre yeni tip korona virüse yakalanma kaygıları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

10. Hipotez: Bedensel engelli yüzücülerin milli sporcu olup olmama durumuna göre yeni tip korona virüse yakalanma kaygıları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

11. Hipotez: Bedensel engelli yüzücülerin antrenman yapıp yapmama durumuna göre yeni tip korona virüse yakalanma kaygıları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

12. Hipotez: Bedensel engelli yüzücülerin antrenman yapıyorsa hafta kaç gün yaptığına göre yeni tip korona virüse yakalanma kaygıları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

13. Hipotez: Bedensel engelli yüzücülerin kronik hastalığı olup olmama durumuna göre yeni tip korona virüse yakalanma kaygıları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

14. Hipotez: Bedensel engelli yüzücülerin ailede veya arkadaşlarında Covid-19'a yakalanan olup olmama durumuna göre yeni tip korona virüse yakalanma kaygıları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

15. Hipotez: Bedensel engelli yüzücülerin ailede veya arkadaşlarında Covid-19'a yakalanan oldu ise; bu durumun antrenmanları etkileme durumuna göre yeni tip korona virüse yakalanma kaygıları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Araştırmanın Varsayımları

- Araştırmadaki katılımcıların oluşturduğu örneklem, evreni temsil edebilecek yeterlilikte olduğu varsayılacaktır.
- Araştırma değişkenleri ölçmek için kullanılan veri ölçüm araçları istenilen bulguyu elde etmek bakımından uygun, geçerli ve güvenilir birer anket olduğu varsayılacaktır.
- Araştırmada katılımcıların ankete vermiş olduğu yanıtların kendileri açısından yansız, geçerli ve güvenilir yanıtlar olduğu varsayılacaktır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

- Araştırmaya katılan örneklem grubu, Türkiye Bedensel Engelliler Yüzme Şampiyonasına katılmış elit düzeyde spor yapan engelli sporcular ile sınırlıdır.
- Araştırma, kullanılan ölçeklerin ölçtüğü nitelikler ile sınırlandırılacaktır.

- Araştırma, katılımcılara uygulanan ölçeklerdeki sorulara verdiği cevapların doğruluğu ile sınırlandırılacaktır.
- Ülkemizin içinde bulunduğu Covid-19 virüsü sebebi ile ulaşılabilen kişiler ile sınırlıdır.

BİRİNCİ BÖLÜM

GENEL BİLGİLER

1.1 Engellilik Tanımları

Yapılan literatür taramaları incelendiğinde engelliliğin birçok tanımı yapıldığı görülmektedir. Bu tanımlarda engelliliğin gerek fizyolojik gerek psikolojik gerek çevresel faktörlerden etkilendiği gözlemlenmektedir. Aşağıda yapılacak olan engelli tanımları örnek teşkil edilecektir.

Ülkemizde 1981 yılında faaliyet gösteren ‘‘Sakatlar Koruma Mili Koordinasyon Kurulu’’ detaylı araştırmalar gerçekleştirerek engellilik kavramını řu şekilde açıklamaktadır; ‘‘Bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal bağlamda belirli bir ölçüde fonksiyon kaybına sebep olan organ eksikliği veya işlevsel bozukluğu sonucu normal yaşam gereğince ters düşen seviyede özürlenen ‘sakat’, özürlenme biçimine de ‘sakatlık’ denilmektedir (Usta, 1992, s.6-25).

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu’nun İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi’ne ek 3447 sayılı Sakat Kişilerin Hakları Bildirisi’nin birinci maddesine göre engelli ‘‘normal bir bireyin özel ya da sosyal yaşantısı boyunca hususi olarak yerine getirmesi gereken faaliyeti, bedensel veya ruhsal yetilerindeki kalıtsal ya da sonradan olma herhangi bir eksiklik sonucu yapamama durumuna sakat olarak ifade eder’’ şeklinde tanımlanmaktadır (Akçalar, 2007, s.4-47).

Engellilik; bireyin bedensel ve zihinsel faaliyetlerinde yetersizliğe sebep olan eksikliklerin bütününe kapsayan bir kavramdır. Doğuştan ya da farklı bir zaman diliminde meydana gelen engellilik, kişinin fonksiyonel olarak yaşadığı kayıplar, hayatına negatif yönde etki ederek bireyin yaşamı boyunca karşılaştığı yetersizlikle korunma, rehabilitasyon, eğitim ve sosyal yaşantıya dahil olma gibi durumlarda kısıtlamaktadır (Kaplan, 2017, s.3-7).

Anatomik, fizyolojik, psikolojik olarak işlevlerinde gözlemlenen aksama, işlevi gerçekleştirecek yapının oluşmama nedeniyle sağlıklı bir bireyin yapabileceği faaliyeti eksik ya da yerine getirememesi olarak açıklanmaktadır (Atasoy, 2020, s.9-71). Kişinin bu etkinlikleri eksik veya tamamlayamama durumu belirli bölge ile sınırlı

kalmamakla birlikte yaşamının bütününlü toplumsal olarak etkilemektedir (Atasoy, 2016, s.8-21).

Yaralanma ya da fizyolojik veya zihinsel rahatsızlıklara bağlı günlük gereksinimleri karşılamada desteğe ihtiyaç duyan bireye engelli denir. Engel doğuştan veya sonradan meydana gelebilmektedir. Bireyin yaşadığı işlevsel bozukluk yaşantısındaki rolü yerine getirememesine sebep olur. Bu nedenle birçok engelli yaşam kalitesinde düşüş yaşar toplumsal olarak ayrımcılık, eşitsizlik gibi sorunlarla karşı karşıya kalır (Altun, 2010, s.3-14).

Bireyin yaşantısını devam ettirdiği süre zarfı içerisinde yaş, cinsiyet, sosyal ve kültürel etkenlere bağlı durumlar vardır. Bu hususta bireyde olan yetersizlik sebebiyle durumu eksik veya yerine getirememesine ‘engel’ denir (Kaplan, 2017, s.3-7).

1.2 Engelliliğin Nedenleri

Engelli olma nedenleri pek çok sınıflamalar halinde ele alınabilmektedir. Yapılan alışmalar incelendiğinde ise engellilerin engelli oluş sebebi üç ana başlıkta incelenmektedir. En çok kullanılan sınıflama, doğum öncesi, doğum anı ve doğum sonrası oluşumlarına göre yapılan sınıflamadır. Bu sebepler aşağıda verilmiştir.

1.2.1 Doğum ncesi

Doğum ncesi nedenler;

- Akraba evlilikleri,
- Aile soyunda var olan kalıtsal hastalıklar,
- Anne ve babanın kan uyurşmazlığı,
- Anne adayının doğum bölgesi (uterus, vajina, serviks, vulva) yapısal bozuklukların olması,
- Annenin daha önceden tanısı konmuş kronik hastalıklara sahip olması (hiper tansiyon, diyabet, kalp hastalıkları, romatizmal hastalıklar),
- Epilepsi ve hamilelik döneminde geçirilen enfeksiyonlu hastalıklar (suçiçeği, kızamıkçık, toksoplazma, hepatit B, cinsel yol ile bulaşan hastalıklar),
- Anne adayının yaşı, anne adayının hamilelik döneminde yaşadığı sorunlar,
- Hekim kontrolündeki testlerin ihmal edilmesi,
- Hamilelik ncesi ve sonrası gereken vitamin ve minerel eksikliği,
- Çok sayıda ve sık hamile kalınması veya doğum yapılması,

- Anneni alkol tütün ürünleri ve uyuşturucu gibi maddeler kullanması,
- Radyoaktif ışınlara maruz kalması,
- Annenin beslenmesine dikkat etmemesi ve doğum öncesinde stres yaşaması olarak birçok madde sayılabilir (Atasoy, 2020, s.9-21., Acıbunar, 2019, s.10-35., Sapancı, 2013, s.26-37).

1.2.2 Doğum Sırası

- Doğum esnasında bebeğin uzun süre oksijensiz kalması,
- Bebeğin kilosunun normal değerlerin altında olması,
- Ortamın doğuma elverişli temizlikte ve nitelikte olmaması,
- Anne karnında bebeğe kordon dolanması,
- Doktor veya ebe olmayan kişilerin doğumu gerçekleştirme eğilimi,
- Erken ya da geç doğumlar doğum esnasında oluşan nedenlerdir (Acıbunar, 2019, s.10-35., Akçalar, 2007, s.4-47).

1.2.3 Doğum Sonrası

Bebeğin aşılarının düzenli olarak yaptırılmaması, ağır doğum sarılığı, bebeğin yetersiz beslenmesi, ev, iş, trafik kazaları, psikososyal sıkıntılar, zehirlenmeler, doğal afetler, ailenin ve çevrenin eğitimsizliği gibi nedenler engelliğe yol açan nedenler olarak kabul edilmektedir (Sapancı, 2013, s.26-37).

Bireyin hayata geldikten sonra herhangi bir kaza ya da hastalık sonucu meydana gelen bedensel, zihinsel, ruhsal, duygusal ve sosyal kabiliyetlerini belirli veya belirsiz boyutta kaybetmesi, yaşamsal fonksiyonlarının kısmi ya da tam olarak yerine getirememesi durumu olarak tanımlanabilir (Atasoy, 2020, s.9-71).

1.3 Bedensel Engelliliğe Yol Açan Durumlar

Ortopedik engelliler diğer engel gruplarıyla kıyasladığında fark edilebilme oranları daha azdır. Ortopedik engelli bireylerin doğuştan gelen uzuv eksiklikleri, kaledyen veya tekerlekli sandalye kullanımı, gövdesinde veya iskelet sistemindeki anatomik sakatlıkla yaşamını sürdürür. Sonuç olarak tüm düzeltme ve iyileştirmelere rağmen anatomik, fizyolojik, kas ve sinir sistemi gerekli eğitim ve öğretim faaliyetinden faydalanamayacak durumda etkilenmiş olan bireylere ortopedik engelli denmektedir (Atasoy, 2020, s.9-71).

Atasoy'un yaptığı bu açıklamalardan yola çıkarak bedensel engelliliği oluşturan nedenleri aşağıdaki gibi sıralamamız mümkün olacaktır.

- İskelet bozuklukları,
- Kas doku işlev bozuklukları ve zayıflıkları,
- Sinir sistemi ve bozuklukları,
- Devimsel bozuklukları ve yetersizlikleri kapsamına aldığı

görülmektedir.

Ortopedik engelin nedenleri 6 başlık altında toplanabilmektedir;

- Doğuştan gelen nedenler,
- Bulaşıcı ve ateşli hastalıklar,
- Metabolizma bozuklukları,
- Doğum sonrası geçirilen kazalar, (Gürsel, 2006, s.67-73).

1.4 Bedensel Engelli Türleri

Doğuştan veya sonradan vücudunda kol, bacak gibi uzuv kaybı veya uzuv felci gibi aşağıda belirtilen çeşitli durumlarca fiziken hareket özgürlüğünün kısıtlanması olarak genel tanımlanmasıdır.

1.4.1 Serebral Palsi (Beyin Felci)

Serebral palsy (SP) kalıtsal, doğum sırasında ve doğum sonrası görülmektedir. Doğum sonrasında hemen başlayıp beş altı aylık süreç sonrası devam eden nedenlerden dolayı beynin çeşitli derecelerde etki altında kalması nedeniyle ortaya çıkarak kalıcı olmasına karşın vücuttaki etkisi ilerlemeyen bir bozukluk olarak ifade edilmektedir. Kas tonusu, iskelet sistemindeki bozukluklar ve hareketlerdeki fonksiyonel yetersizlik ile kavramlaşmış olan tıbbi olarak duyu, algı, iletişim, davranış bozuklukları ve nöbetler de eşlik etmektedir (<https://www.tscv.org.tr/>, 2020).

1.4.2 Spina Bifida

Spina bifida en sık rastlanılan ve doğuştan meydana gelen hastalık çeşitlerinden birisidir. Açık ve çarpık omurga anlamına gelmektedir. Bu hastalık açıkta veya kapalı, yani hem içeride hem dışarıda olmak üzere omuriliği etkileyen çeşidi gözlemlenmiştir. Bu hastalığın doğum sonrası bebeğin sırtındaki oluş yeri ve açıklık derecesi hangi sinirlerin ne kadar etkileneceğine bağlı olarak değişmektedir. Sırttaki açıklığın yeri baş

bölgesine ne kadar uzanmış ise etkilenmiş sinir sayısı bir o kadar fazladır ve felç durumu bireyi daha ağır bir şekilde etkilemiş anlamına gelir. Bu durumdan dolayıdır ki Spina Bifida bazı bireylerin kullandıkları medikal cihazlar bireyin anatomik yapısına ve kas gücüne göre değişkenlik göstermektedir. Bu hastalığın etkisi değişkenlik göstererek yalnızca hareket etmeyi sağlayacak kaslar olmamakla birlikte idrar ve dışkılama kontrolü sağlayan kaslara da nüfuz ettiği çok fazla hastada görülmüştür (Atasoy, 2020, s.9-71).

1.4.3 Ampute

Bilindiği üzere günümüzde yapılan birçok çalışma ile literatüre yerleşmiş fakat genel olarak bilinmeyen pek çok tanımı vardır aslında bunlardan birçoğu alışılmış söylemler olsa da, daha çok bilimsel bir dille söylenmektedir. Bireyin doğum öncesi veya doğum sonrası herhangi bir uzvun eksik veya tamamen olmayışı, üst ve alt ekstremiteler olarak ikiye ayrılan olgudur.

Doğum öncesinde, doğum sırasında ya da sonrasında meydana (kronik enfeksiyonlar, dolaşım bozuklukları ve tümör gibi dolaylı sebepler) gelen çeşitli travmalar sonucunda yaşanan uzuv kayıplarına denmektedir (Şener ve Erbahçeci, 2001, s.147-178).

Amputasyon birey için oldukça travmatik ve yıkıcı bir durumdur. Uzuv kaybetme tehlikesi ile karşı karşıya kalan bireyler, uzuvlarını kurtarmak için kısa aralıklarla birçok cerrahi işleme tabi olmaktadır. Bu nedenle amputasyon kararı hastayı oldukça etkileyici bir travma ile karşı karşıya getirmektedir. Fiziksel yaralanmanın yanı sıra psikolojik uzun süren travma dönemidir. Erkeklerde travma sonucu oluşan amputasyon kadınlardan daha riskli olduğu belirtilmektedir (Atasoy, 2020, s.9-71).

Amputasyon bir ya da daha fazla ekstremitenin kaybıdır. Ekstremitenin değişik seviye ve bölgede kaybı; çocuk, yetişkin her yaşta bireyin günlük yaşamında bağımlı kılan psikolojik bir travmadır (Dravor, 2012, s.17-54).

Kaza sonrası ampute olan bireyi bekleyen bir diğer travma süreçleri;

- Fantom ağrısı: Kesilen uzvun bütünsel ağrısıdır.
- Güdük ağrısı: Uzuv kesildikten sonra kalan parçada oluşan ağrıdır.
- Fantom hissi: Kesilen uzuv hala yerindeymiş hissi. Beraberinde yanma ve karıncalanma da bulunabilir (Alsancak, 2003, s.1-4).

1.4.4 Cüce

Nadir rastlanan ortopedik bir problem olmakla bilinen Cücelik, bireyin normal boy ortalaması olarak kabul edilen ölçütlerin altında veya vücudun kısalığıyla birlikte diğer bölümleri arasında ortalamanın dengesiz olma halidir. Boyun kısalığına neden olan ana unsur, vücuttaki uzun kemiklerin büyüme kıkırdağında oluşan yapısal bozukluktan dolayıdır (Atasoy, 2020, s.9-71).

Dünyadaki veriler kapsamında kayıt altına alınan cücelerin boy ortalama değerleri 1.31 cm erkeklerde, 1.24 cm kadınlarda olarak kabul edilmektedir. Ülkemizde belirlenen cücelik boy limiti maksimum boy 1.40 cm olarak belirlenmiştir (Atasoy, 2020, s.9-71).

1.4.5 Tetracord Yaralanması

Omurga içerisinde bulunan spinal kord travmatik yaralanmanın sonucunda oluşabilecek en büyük tahribatlardan biridir. Vücudun dört bölgesinde duyu ve fonksiyon kaybına neden olur. Omuriliğin darbe alarak etkilendiği bölgede sinirin durumuna göre çeşitli muayeneler sonrası tanı konmaktadır (<https://www.fizikom.com.tr/tedaviler/omurilik-yaralanmalari/>,2020).

1.4.6 Kas Hastası

Kas hastalığı, hareketi sağlayan kas dokusundaki hücrelerin yapısı veya işleyişini bozan hastalıklardır. Genç yaşlı gözetmeksizin her yaşta ortaya çıkabilir.

Çok fazla sayıda kas hastalığı tipi ve bunların da çok sayıda alt tipleri vardır. Bu tipleri belirlemede; hastalığa neden olan genler, etkilenen kaslar, belirtilerin ilk ortaya çıktığı yaş, hastalığın ilerleyiş hızı gibi değişkenler kullanılır.

Geçmişten günümüze tanımlanmış veya tanınabilen ama kesin nedeni açıklanamayan 500 civarı kas hastalığı mevcuttur. Kas hastalıklarının büyük bir çoğunluğu kalıtsaldır. Bu sebeple kişinin yapısındaki genetik bir bozukluk, kas hücresinin yapısını veya işlevini bozar. Kalıtsal kas hastalıkları büyük çoğunlukla bebek, çocuk veya ergen bireyleri etkiler ve büyük bir bölümünün bugün için bilinen bir tedavisi yoktur. Çok az bir bölümü sonradan gelişen kas hastalıklarıdır (<https://www.romatem.com/kas-hastaliklari->,2020).

1.4.7 Çocuk Felci (Poliomyelit)

Poliomyelit olarak da bilinen çocuk felci vücutta omuriliğin ön kordonlarının iltihaplanması sonucunda oluşan ve çoğunlukla sonrasında felç ile sonuçlanan bir hastalık türü olarak karşımıza çıkar. Hastalık erişkinlerde nadiren gözlemlenmekte olup 5 yaş ve altındaki çocuklarda daha sık olarak gözlemlenmektedir.

Bu hastalığa yakalanma riski gelişmekte olan ülkelerde daha çok olduğu gözlemlenmiştir. Çoğunlukla bahar ve yaz aylarında çocuk felci hastaların çıkardıkları dışkıdaki polio virüsünün ağız yoluyla temas etmesiyle bulaşması mümkündür. Hastaları üst solunum yollarının yanı sıra kol ve bacak uzuvları dahil bel ve kalça fonksiyonlarını da etkilediği gibi kısıklık gibi görsel bozukluklara da yol açmaktadır.

1957 yılında ülkemizde İstanbul'da yaygınlaşan poliomyelit virüsü 1989'da WHO desteğiyle 'polio eradikasyonu programı' başlatılarak netice kat edilmiştir. 1996 yılına kadar vaka oluşmaması nedeniyle virüsten arınmış bölge ilan edilmeye hazırlanırken, 1997 yılında altı çocuk virüse yakalanması bu duruma engel olmuştur. 1998'de ilk dokuz ayda 20 vakaya daha rastlanmış ve vakaların hepsi doğu bölgesindeki illerden çıkmıştır (Atasoy, 2020, s.9-71).

Virüsün vücuda nüfuz ederek etki altına aldığı motor sinir hücreleri tahribatına göre durum farklılık göstererek ağırlaşabilir. Çocuğun geçirdiği bu ateşli hastalık sonrası yaklaşık olarak iki ay içerisinde kas felci durumu tamamıyla izlenir. Görsel şekilde belirginleşen uzuvlarda duyu kaybı olmamasına karşın kas tonusu olarak zayıftır ve inceliği iki yıl içerisinde, uzuvlar kıyaslandığında uzunlukları değişkenlik gösterebilmektedir (Dravor, 2012, s.17-54).

1.4.8 Brachial Plexus

Omurilik bölgesinde bulunan sinir kökleri 3 büyük dal şeklinde birbirleri ile ilişkili bir şekilde meydana getirdikleri ve koltuk altı bölgesinde yer alan büyük sinir demetini oluşturmaktadır. Bu sinir kümesi vücutta kürek kemiğini, omzunu ve kol kısmındaki hareketlerin duyunu sağlamaktadır.

Bu hastalık anlatılan bölgedeki kasın işlev kaybına sebep değildir, aksine kopma ya da zedelenmeye yol açar. Bu durum yeni doğan bir bebeğin doğum sırasında sağlık personelinin yanlış müdahalesi sonrası meydana gelebilir. Hastalığın büyük çoğunluğunu motor kazaları oluşturmakla birlikte araba kazaları, düşmeler, spor

yaralanmaları, düşüş esnasında kolun askıda kalması, kırık ve çıkıklar da önemli yer edinmektedir (Atasoy, 2020, s.9-71).

1.4.9 Spinal Cord Yaralanması

Spinal cord omuriliğin tıp dilindeki adıdır. Omurilik, omurga olarak adlandırılan kemik bir yapının içinde korunan boyundan kuyruk sokumuna kadar uzayıp ortasında yine boydan boya bir kanal içeren merkezî sinir sisteminin bir parçasıdır. Omurilik yaralanmaları herhangi bir sebeple omurilikte zedelenme olmasıdır. Bu zedelenme genellikle darbe alınması sonucu meydana gelir. En sık görülen yaralanma trafik kazaları sonucu meydana gelmektedir. Bu yaralanmalarda ilk yardım hayati derecede önem taşımaktadır (<https://tr.wikipedia.org/wiki/Omurilik.>, <https://www.fizikom.com.tr/tedaviler/omurilik-yaralanmalari/>,2020).

Spinal cord yaralanmaları tahribat olarak yaşamı büyük boyutta değiştiren en önemli travmalardan biridir. Bireyin geçirdiği travma boyutu omuriliğe vermiş olduğu hasar gözle görülebilir kayıplara yol açabilecek niteliktedir. Duyu, dolaşım, mesane ve bağırsak kontrolü ve seksüel fonksiyonları etkileyebilmektedir. Yaralanmadan sonra etkilenen fonksiyonlar, omurilikteki hasar ve yaralanma seviyesine göre değişkenlik gösterir.

Omuriliğin yapısında bozukluk oluşmasına neden olan travma alt seviyeleri motor ve duyu fonksiyonları engellemektedir. Bu etki vücudun tamamı yada bazı bölümlerde gerçekleşebilmektedir. Tam hasar durumu motor ve duyu fonksiyonların her ikisinin de tamamının kaybına yol açar. Kısmi bozukluk ise sadece belirli bölümün hasar alması, bu durumda ise duyu ve motor fonksiyonların sağlam kalmasıdır.

Travma etkilerinin daha belirgin hale gelmesi yaralanma oranlarını ve bu nedenden dolayı ölümleri azaltmıştır. Yaş olarak erişkin erkeklerde daha sık karşılaşılmaktadır (Atasoy, 2020, s.9-71).

1.5 Engellilerde Spor Kavramı

Sporun, engelli bireylerin fizyolojik ve psikolojik yapısı üzerinde pozitif yönde etkilerinin ve öneminin vurgulanmasıyla, sportif faaliyetlerin engelli kişiler için de önemli olduğu gerçeği ortaya konulmuştur.

Engellilerde spor faaliyetleri değişik engel gruplarında değişik müsabakalarda yapılan spor faaliyetlerini ifade etmektedir. Yapılan spor faaliyetlerinde birçoğu hali hazırda bulunan branşları olmakla birlikte engellilerin adaptasyonu ve erişilebilirliği açısından uygun ortam ve adil rekabet şartları uyarlanmış çeşitli engel durumu ya da derecesine göre spor yapma olanağı sunmaktadır. Bu sistem içerisinde değişkenlikler göz önüne alınarak bireylere özel çalışma programları hazırlayıp antrene etmek işleyişin başarı verimi adına önem arz etmektedir (https://tr.wikipedia.org/wiki/Engelli_sporlar., Taşkın, 2014, s.43-45).

Engelli bireyler, onlara özel olarak düzenlenmiş yarışmaların hazırlık evresini tamamlayabilmekte, yarışmalara katılabilmekte, başarı ve başarısızlığı yaşayıp tecrübe edebilmektedir. Bu anlamda da kendilerini tanıma farkına varma ve engelli bir birey olmaktan daha çok “sporcu” olarak hissedip görmektedirler. Böylece bu duygunun verdiği güvenle, bireyler engelleriyle başa çıkabilmektedirler (Kızar, 2012, s.20-27).

Spor, engelli bireylerin fiziksel faaliyetlerde yer almalarıyla birlikte, kişilik gelişimine, kendilerinin farkına varmalarına ve özgüven elde etmelerini sağlayarak, toplumsal norm içerisinde yer almakta imkân ve kolaylık sağlamaktadır. Hareket, egzersiz ve spor faaliyetlerinin tedavi ve rehabilitasyon özelliği taşıması, engelliler için bedensel, ruhsal, duysal ve sosyal yarar sağlama aracı olmakta olup bireylerin doğrudan aktif yaşantısı içerisinde vazgeçilmez bir aktivite olarak yerini almıştır (Gülümseyen, 2019, s.6-13).

1.6 Engellilerde Sporun Faydaları

Kişinin kendi kabiliyet ve becerilerinin farkına varması yaşantısında kendine yetebilme durumunun gelişmesi ancak rehabilitasyon süreci ile gerçekleşmektedir. Yapılan çalışmalar neticesinde literatür incelendiğinde son yıllarda önemi git gide artan engellilerde sporun faydası konusunun, tüm engelli bireylerin sporla ilgilenmesini sağlayarak toplumsal, psikolojik ve fizyolojik olarak yarar sağladığı gözlemlenmiştir.

Engelli bireyin düzenlenen spor organizasyonlarına çeşitli branşlara katılımcı olarak dahil olup takım veya bireysel olarak mücadele etmesi kendine hedef koyma, mücadele ve rekabet duygusunu tatma, kazanma ve kaybetme duyguları, eğlenme ve

haz alma gibi sosyal gereksinimleri karşılmasına olanak tanıyarak bu duyguların spor aracılığıyla kazanır (Gülümseyen, 2019, s.6-13).

1.6.1 Toplumsal Faydaları

Yapılan araştırmalar sporun bedensel engelliler için önemi incelendiğinde; engelli bireyin kendi tercihleri ve karar verme doğrultusunda yeteneğini geliştirdiği, destek duyduğu birçok duruma karşı bağımsızlık duygusunun gelişmesine yardımcı olur. Bedensel engelli bireyin yaşantısında bulunan sosyal çevreyi geliştirmekle birlikte iletişim becerilerinde pozitif katkı sağlar. Engellilerin düzenlenen sportif faaliyetlere katılımı bireyde olan güvenin artması, etkileşim ve paylaşma gibi faydalar sağlayarak düzenlenen organizasyonların sayısında artış göstermesine neden olmuştur (Acıbunar, 2019, s.10-35).

Spor; psikolojik ve fizyolojik yapıya sağladığı destekle beraberinde disiplin, güven, rekabet ve adaşlık hislerini uyandırarak engelli bireyin sosyal rolünü kazanmasında büyük ölçüde önem taşımaktadır. Bu toplumsal rolün engelliler için evrensel dili “spor” dur (Altun, 2010, s.3-14).

Engellilerin hayata adapte olabilmeleri adına sportif faaliyetlerin sürekli hale getirip, çeşitli uzman ve spor bilimcileri tarafınca planlamalar yapıp gerekli destek sağlanmalıdır. Küçük yaştaki engelli bireylerin sosyal ortamı okul ve ev ile sınırlıdır. Bu sebeple yapılan organizasyonlar çerçevesince küçük yaşlardaki engellilerin organizasyonlara dahil edilmesi oldukça önemlidir (Hekim, 2014). Bu oluşturulacak düzen bireyin günlük hayatına adapte olma ve uyum sağlama sürecinde önemli kolaylıklar arz edecektir. Spor yapan engelli toplum tarafınca daha kolay kabul süreci yaşamaktadır.(Gülümseyen, 2019, s.6-13).

Engelli bireylerin sportif faaliyetlere katılımı desteklenmesi ile bu sayede toplumun dikkatini engelli bireylerin bulunduğu organizasyonlara çekerek toplumun farkındalığını arttırıp yaşanılan olumsuz durum ve davranışların değişimine önemli katkı sağlamaktadır. Yapılan bu faaliyetler neticesinde engellilerin toplum içerisindeki ilişkilerinde büyük kolaylık sağladığı gözlemlenmektedir. (Ergun ve Baltacı, 2006, s.120-126).

Yapılan sportif organizasyonlar, engelli bireylerin hayat kalitesini olumlu yönde etkilemekte ve sporcu kimliğiyle bireyin kendini geliştirebilmesi için sosyal ortam

yaratmaktadır. Bu nedenle spor kişisel gelişim ve hayata bağlı kalıp yaşama kazanılması açısından engelli bireye yaşamı boyunca elzem olarak önerilmektedir. (<https://www.ailevecalisma.gov.tr/athgm/yayin-kaynak/arastirmalar/>, 2021).

1.6.2 Psikolojik Faydaları

Engelli bireyin yaşamında göstermesi gereken aksiyonu sahip olduğu özür nedeniyle tam yerine getirememesi yaşadığı psikolojik gerginlik ve bu durum sonucunda meydana gelen sosyal sorunları aşmasında önemli rol oynar. Engelli bireyin kendini toplumdaki soyutlamasını engeller ve hayata bağlanmasına yardımcı olur. Sportif etkinliklere aktif veya pasif katılım sonucunda engelli birey rahatlar, iyi vakit geçirmesi ve eğlenmesine katkı sağlar.

Engelli bireyler yaşamları süresince çeşitli sorunlarla karşılaşmaktadırlar. Bu durum insanlarda bir çözüm arama ihtiyacı doğurmaktadır. Sporun insan sağlığına pozitif etkileri göz ardı edilemeyecek boyuttadır. Literatüre bakıldığında, fiziksel aktivite ve spora katılma psikolojik aynı zamanda sosyal gelişimin insanlarda depresif eğilimleri azalttığı ve neredeyse ortadan kaldırdığı ifade edilmektedir (Tuğrut ve Yaşar, 2019, s.1-15).

Spor organizasyonlarına katılımın bireylerin psikolojik olarak birçok katkı sağladığı bilinmektedir. İlgili konu gereğince yapılan araştırmalar neticesinde spora özgü ilgili katılımın ruhsal açıdan oluşabilecek birçok sıkıntıyı önlemeye veya azalmasına neden olduğu gözlemlenmiştir. Özellikle engelliler için rehabilitasyon amacı ile düzenlenen etkinliklerde fiziksel olarak gözlemlenen gelişim aynı zamanda bireylerin topluma dahil olma süreçlerinde olumlu etki sağlamıştır (Yetim, 2014, s.1-9).

Amaç, planlama ve işleyiş açısından gerekli çalışma yapılmış rekreatif faaliyetlerde özgüven artışı, sosyalleşme, iletişim, sosyal etkileşim, benlik kabulünün gelişmesinde önemli katkı sağlayarak olumlu yönde etkilemiştir. (Acıbunar, 2019, s.10-35).

1.6.3 Fizyolojik Faydaları

Literatürde yer alan çalışma bulguları engelli bireylerde spora katılımın fiziksel açıdan birçok yararı olduğu görüşünü desteklemektedir.

Düzenli yapılan sporun bireylere fizyolojik olarak sağladığı faydalar aşağıda belirtilmiştir.

- Kardiyovasküler olarak dayanıklılığı artırır,
- Bölgesel hareket kabiliyetini geliştirir,
- Kemik yapısını, kas gücünü ve dayanıklılığı artırarak oluşabilecek yaralanma riski azalır,
- Spor odaklı yapılan direnç ve esneklik içeren egzersizler sayesinde günlük etkinliklerde daha faal ve devamlılık adına katkıda bulunarak ilerleyen yaşlarda rahat yaşam sunar,
- Çalışma kapasitesini arttırmakla birlikte fiziksel yorgunluk sıklığını azaltır (Atasoy, 2020, s.9-71).

Bireyin sahip olduğu engel türü ve düzeyi vücudunda çeşitli fiziksel sorunlara sıklıkla sebep olmaktadır. Esneklik, hareket açıklığı, kas özellikleri, koordinasyon ve denge, motor kontrol, solunum, hormonal bozukluklar, Antropometrik çeşitli sorunlar, ağrı sızı gibi çeşitli sorunlar rastlanmaktadır. Karşılaşılan bu sorunların indirgenmesi için bireye özgü seçilmiş aktivitelerle fiziksel aktivasyon önemlidir (Yeldan, 2007, s.76-79).

Engellilerin küçük yaşlardan itibaren spor yapması sağlıklı yaşam, yaşam kalitesi ve spor kültürü açısından kalıcı hale gelip sosyalliği ve aynı zamanda adaptasyonu için sporun yaşamı boyunca hayatının bir parçası olması önemlidir. Spor, hareketsizliğe bağlı rahatsızlıkların, postür ve dolaşım bozukluklarının meydana gelmesini önlemekte masrafsız ve zevk veren en etkili yöntemlerdendir (Hekim, 2015, s.1102-1106). Spor yapan bireyler toplum tarafından kabul görmekte, davranış dengesi kurmakta, sosyalleşmekte, iletişim kurmakta, kural bilincine kavuşmakta ve çabuk karar verebilme yetenekleri gelişmektedir (Yetim, 2000, s.63-72).

1.7 Bedensel Engellilerde Yüzme

Tüm dünyada ve ülkemizde paralimpik oyunlar gerek katılım gerekse seyir zevki açısından oldukça önemli bir spor faaliyeti haline gelmiştir. Ulusal ve uluslararası son dönemlerde pek çok başarı kazanılmıştır. Ülkemizde engelliler engel grup ve fiziksel yeterliliklerine göre teşvik edilmekte aynı zamanda kronik rahatsızlıklar ve zararlı

alışkanlıkları önlemek, sadece hareket özgürlüğünü vermek değil, rutin hayatında tamamen bağımsız, başka birisine ihtiyaç duymadan hayatını devam ettirebilen bireyler olabilmeleri için faydalandırılmaktadır (Kahvecioğlu, 2019, s.10-14).

Yüzmede 4 temel teknik vardır. Bunlar serbest, sırt, kurbağalama ve kelebek stilleridir. Ülkemizde serbest ve sırt teknik eğitimleriyle yüzmeye başlanır. Yüzme sporun ekonomiklik prensibine de hizmet etmektedir. Bu sebeple doğru teknik ve hareketlerin nizami yapılması durumunda -düşük efor sarf edilerek yüzüldüğü zaman bile- az kuvvetle kolay hareket edilebilen bir spordur.

Su vücudu her yönden destekler, ağırlık azaldığı için eklemlerde hareketler çok kolaylaşır. Suyun yoğunluğuna bağlı her yönde harekete karşı eşit direnci vardır. Bu dirence karşı kasların doğru çalışması ile kaslarda gelişim meydana gelmektedir. Kas kuvveti ve dayanıklılığı artırılır. Ilık su ile yapılan antrenmanlarda sakinleştirici etkisi aynı zamanda çok iyi bir stres gidericidir (Urartu, 1994, s.5-35).

Yüzme branşı engellilerin en önemli spor araçlarından biri haline gelmiştir. Bu nedenle ulusal ve uluslararası olarak yüzme sporu engelliler için en büyük ilgi alanlarından birisidir. Her engel çeşidinin rahatça yapabildiği spor dalıdır. Olimpiyat Oyunları'nda olduğu gibi yarışmacılar yeteneklerini serbest, sırtüstü, kelebek, kurbağa ve karışık yarışlarda sergilemektedir. 2009 yılında dünyada 80'den fazla ülkede bedensel engelli veya görme engelli kadın ve erkek sporcular bu sporu yapmaktadırlar. Sporcular yarışlarda fonksiyonel yapabilirliklerine göre sınıflandırılmaktadır. Engelli yüzmede yaş kategorisi yoktur. Müsabakalar engel sınıflamasına göre yapılmakta olup bedensel engelli sınıfında 10 kategori vardır (S 1 En yüksek engel - S 10 En az engel). 1960 yılında İtalya'nın başkenti Roma'nın ev sahipliği yaptığı ilk paralimpik organizasyonu, ana spor branşı yüzme olarak günümüze kadar hem sporcu hem izleyici olarak katılımcı kitlesini korumuştur (<http://www.tbessf.org.tr/branslar/yuzme>, 2020., Kahvecioğlu, 2019, s.20-30).

Paralimpik oyunlarda yüksek katılımcı sayısı ile yüzme, IPC Yüzme Teknik Komitesi tarafından düzenlenerek, IPC tarafından yönetilmektedir. IPC Yüzme Teknik Komitesi, Uluslararası Yüzme Federasyonunun (FINA) kurallarını paralimpik yüzme branşında uygulanmaktadır. FINA Kurallarına ekstra olarak platform ya da bazı sporcuların engel durumları için suda başlama, sinyallerin kullanılması ya da görme engelli sporcular için "tappers" cihazı gibi birkaç ufak değişiklikle engellilere uygun

hale getirilerek düzenlenmiştir. Protez gibi ekstra destek ve yardımcı araçların yarış esnasında kullanımına kurallar gereğince izin verilmemektedir (<http://tmpk.org.tr/tr/yuzme>, 2020).

1.8 Dünyada ve Türkiye’de Bedensel Engelliler Yüzme Tarihi

Güncel ölçütler içerisinde bedensel engellilerde spor katılım ve başlangıç günü 1 Şubat 1945’tir. Bu tarihte, İngiltere’de Dr. Ludwing Guttmann’ın uyguladığı tedavi sürecine destekleyici olarak devamında engelliler spor ile tanıştırmaya başlanmış ve ilk olarak okçuluk, bowling, bilardo ve masa tenisi uygulamaya konmuştur (Kalyon, 1997, s.37-73). Dr. Guttmann, paralimpik oyunlarda bireysel spor dallarındaki mücadelenin hem sporcu hem seyir zevki olması coşku ve heyecan ile takip edilmesi takım sporlarını denemeye karar vermesinde önemli etken olmuş ve tekerlekli sandalye polo sonra da tekerlekli sandalye basketbol oynatmaya başlamıştır. Kısa bir süre zarfı içinde, diğer spor dalları eklenmeye başlamış ve eskrim, cirit, gülle, TS yarışı, TS slalomu ve halter gibi branşlar uygulamaya konmuştur. İlerleyen yıllarda spor müsabakalarına katılım gösteren sporcu sayısındaki artış değerlendirildiğinde Dr. Guttmann, 28 Temmuz 1948 tarihinde 1. Stoke Mandeville Paralimpik Oyunlarını gerçekleştirmiştir.

Bu oyunlarda mücadele eden 16 sporcu savaş gazisi unvanına sahiptir (Olimpiyat Dünyası Dergisi, 2020).

Engelliler ve spor alanında en önemli kuruluşlardan Uluslararası Paralimpik Komitesi ‘International Paralympic Committee’ (IPC) 22 Eylül 1989 tarihinde faaliyet göstermeye başlamıştır. Almanya merkezlidir ve Duesseldorf’ta kurulmuştur. Merkezi Bonn şehrinde (www.tmpk.org.tr, 2020). Engelli sporu Uluslararası Paralimpik Komitesi elit sporcuların en geniş ve nitelikli uluslararası kuruluşudur. Uluslararası Paralimpik Komitesi'nin kurulma amacı paralimpik oyunlar ve aralarında dünya, bölge ve diğer seçkin engelli spor etkinliklerinin bulunduğu yarışmaları denetlemek, düzenlemek, yürütmek ve idare etmektir (www.tbsf.org.tr, 2020).

Paralimpik Oyunları XI. 12–29 Ekim 2000 tarihinde Sydney’de düzenlenen Olimpiyat Oyunlarının hemen ardından gerçekleşmiştir. 122 ülkeden 3843 sporcunun katılım gösterdiği organizasyona, Türkiye yüzme branşında 1 sporcumuz ve 2 idareciden oluşan bir ekiple dahil olmuştur. Milli sporcumuz Ali Uzun ülkemizi 100

metre sırtüstü yüzme branşında temsil etmiş, yaklaşık 25 sporcunun katıldığı müsabakada 11. olmuştur (www.turkolimpiyattakimi.gov.tr, 2020).

1981 yılı dünya genelinde “Uluslararası Sakatlar Yılı” bildirgesi ile birlikte, İzmir Yüzme tarafından düzenlenen organizasyonda ilk kez 1981 yılında hem engellilere hizmet götürmek hem de tesisin boş zamanlarını değerlendirmek amacı ile yüzme çalışmaları İzmir yüzme havuzunda başlanmıştır. İzmir Sağır ve Dilsizler Okulu, uygulamalı pilot bölge olarak ilan edilmesinden daha sonra ortopedik özürlü çocuklara, körler okulundan gelen öğrencilerle çalışmalar yoğunlaştırılarak başlanmıştır. 1985’te 1. Türkiye Özürlüler Yüzme Şampiyonası düzenlenmiştir (Kalyon, 1997, s.37-73).

Ülkemizde 1990 yılı 8-11 Mayıs tarihinde düzenlenen spor şurası sonrasında alınan kararlar doğrultusunda Gençlik Spor Müdürlüğü içerisinde Türkiye Özürlüler Spor Federasyonu (TÖSF) kurulmasına karar verilmiştir. Federasyon kuruluş itibariyle bedensel, zihinsel, işitme, görme engel gruplarını faaliyet kapsamı içine alarak gayesi özürlü sporcuları gerçekleştirilecek olan tüm organizasyonlar çerçevesinde toplayıp sporu rehabilitasyonun bir parçası olarak devam ettirmek ve uluslararası organizasyonlara hazırlanmak için gerekli tüm planı tasarlayıp uygulamak adına 2000 yılında Türkiye Engelliler Spor Federasyonu dört ayrı federasyona ayrılarak yeni bir yapıya kavuşmuştur. Bedensel Engelliler Spor Federasyonu (BESF) yürürlüğe giren yeni yapı adına alanda atılmış en büyük adımlardan birisidir. Federasyon 2006 yılından bu yana özerk bir yapıya sahiptir. 2010 itibariyle federasyon çatısı altında Uluslararası Paralimpik Komite tarafından belirlenen 19 engelli spor branşından 13 branşı icra etmektedir. Ayrıca paralimpik olmayan 3 branşı daha bünyesinde bulundurmaktadır. Bunlar; atıcılık, atletizm, ampute futbol, badminton, bilek güreşi, halter, masa tenisi, okçuluk, oturarak voleybol, tekerlekli sandalye basketbolu, tekerlekli sandalye tenisi, yüzme ve yelkendir (www.besf.org.tr, 2020). Türkiye’de Ulusal Paralimpik Komitesinin kuruluşu 2002 yılında gerçekleşmiş ve aynı yıl IPC’nin üyesi olmuştur (www.tmpk.org.tr, 2021).

1.9 Engelli Yüzücülerin Sınıflandırılması

Klasifikasyon (sınıflandırma), ulusal ve uluslararası müsabakalarda sporcuların rekabet şart ve ölçülerini en uygun düzeyde yarışmaları için gerekli kriter ve kuralların belirlenmesidir. Sporcuların su içi ve dışında teknik ve gözlemsel olarak, kas ve

koordinasyon testi, eklem hareketliliği, ampute uzvun boyu, sporcunun boyu gibi ölçümler gerçekleştirilerek değerlendirilmesi yapılır. Bedensel Engelliler yüzmede 10 kategori vardır (S 1 Engel durumu ağır - S 10 Engel durumu hafif). Belirlenmiş kriterlere göre yapılan sınıflandırma ve kurallar, tüm sporcu ve destek personeli için geçerlidir. Sporcuların IPC'nin düzenlediği müsabakalara katılabileceği için IPC tarafında lisansı bulunması gerekir (World Para Swimming Classification Rules And Regulations, 2020).

S1: Bu kategorideki yüzücülerin dört uzuvda kas gücü ve kontrolü açısından ciddi problemleri vardır. Genellikle Spinal kord yaralanmaları ve poliomiyelit engel türleri neden olabilir. Bu sınıftaki sporcular günlük ihtiyaçlarında zorluk yaşamakta ve tekerlekli sandalye kullanmaktadır. S1 sporcularının müsabakaya katılabileceği kategoriler; 50, 100 ve 200 metre serbest stil, 50 metre sırtüstü, 50 metre kelebek, 50 metre kurbağalama ve 150 metre karışık stildir (Atasoy, 2020, s.59-61).

S2: Bu kategorideki yüzücüler kollarını belirli düzeyde kullanabilir, bacaklarını kullanamaz veya dört uzuvda ciddi işlev bozukluğu bulunur. Bu grupta olan sporcular genellikle sırtüstü stilde yarışmaktadırlar. S2 sporcularının müsabakaya katılabileceği kategoriler; 50, 100 ve 200 serbest stil, 50 metre sırtüstü, 50 metre kelebek, 50 metre kurbağalama ve 150 metre karışık stildir (Seyhan, 2019, s.20-31., Atasoy, 2020, s.59-61).

S3: Bu kategorideki yüzücüler dört ekstremitede ampütasyon bulunmaktadır. Bacak ve gövdesini aktif olarak kullanamayan ancak kol veya kollarını belirli düzeyde kullanabilir. Koordinasyon problemi yüksektir. S3 sporcularının müsabakaya katılabileceği kategoriler; 50,100 ve 200 metre serbest, 50 metre sırtüstü, 50 metre kurbağalama, 50 metre kelebek ve 150 metre karışık stildir (TBESF Yüzme Yarışma Yönergesi, 2020., Seyhan, 2019, s.20-31).

S4: Bu kategorideki yüzücüler üst ekstremitede el ve kol orta derecede kuvveti sahip ancak bacak ve gövdesine sınırlı hakimiyeti olan veya üç uzuvda ampütasyona sahip sporculardır. S4 sporcularının müsabakaya katılabileceği kategoriler; 50, 100 ve 200 metre serbest stil, 50 metre sırtüstü stil, 50 metre kurbağalama stil, 50 metre kelebek stil, 150 metre karışık stildir (TBESF Yüzme Yarışma Yönergesi, 2020., Atasoy, 2020, s.59-61).

S5: Vücutunda alt yada üst ekstremitede kaybı hemipleji veya parapleji olan kısa boyu (erkek 137cm, kadın 130cm) ve ek engele sahip sporculardır. S5 sporcularının müsabakaya katılabileceği kategoriler; 50,100 ve 200 metre serbest stil, 50 metre sırtüstü stil, 50 ve 100 metre kurbağalama stil, 50 metre kelebek stil ve 200 metre karışık stildir (TBESF Yüzme Yarışma Yönergesi, 2020., Atasoy, 2020, s.59-61).

S6: Vücutunun bir tarafında orta derecede işlev bozukluğu olan, her iki uzuv ampute veya kısa boylu yüzücüler (erkek 137cm, kadın 130cm) bu sınıfta yer alır. S6 sporcularının müsabakaya katılabileceği kategoriler; 50,100 ve 400 metre serbest stil, 100 metre sırtüstü, 50 metre kelebek, 100 metre kurbağalama ve 200 metre karışık stildir (TBESF Yüzme Yarışma Yönergesi, 2020.,Seyhan, 2019, s.20-31., Atasoy, 2020, s.59-61).

S7: Vücutunda her iki tarafa dirsek altı ampute, çapraz kol bacak ampute, iki diz altı ampute, bacak fonksiyonu fakat kol ve gövde fonksiyonu tam yüzücüler sınıfıdır. S7 sporcularının müsabakaya katılabileceği kategoriler; 50,100 ve 400 metre serbest stil, 100 metre sırtüstü, 50 metre kelebek, 100 metre kurbağalama ve 200 metre karışık stildir (TBESF Yüzme Yarışma Yönergesi, 2020., Seyhan, 2019, s.20-31., Atasoy, 2020, s.59-61).

S8: Vücutunda her iki diz üstü yarı ampütasyon, her iki dirsek altı ampütasyon, iki elde olan ampute ve iki bacak güçlü kuvvet kısıtlaması olan sporcuların bulunduğu sınıflamadır. S8 sporcularının müsabakaya katılabileceği kategoriler; 50, 100 ve 400 metre serbest stil, 100 metre sırtüstü, 100 metre kelebek, 100 metre kurbağalama ve 200 metre karışık stildir (TBESF Yüzme Yarışma Yönergesi, 2020., Seyhan, 2019, s.20-31., Atasoy, 2020, s.59-61).

S9: Vücutunda tek bacak ve tek diz üstü ampute, tek dirsek altı ampute olan sporculardır. S9 sporcularının müsabakaya katılabileceği kategoriler; 50 metre ve 100 metre serbest stil, 400 metre serbest stil, 100 metre sırtüstü, 100 metre kelebek, 100 metre kurbağalama ve 200 metre karışık stildir (TBESF Yüzme Yarışma Yönergesi, 2020., Atasoy, 2020, s.59-61).

S10: Fiziksel olarak diğer gruplarda en az ölçekte etkilenmiş ve vücutunda çift ayak ampute, elde parmak ampute, kalça eklemde yüksek düzeyde bozukluk

bulunur. S10 sporcularının müsabakaya katılabileceği kategoriler; 50, 100 ve 400 metre serbest stil, 100 metre sırtüstü, 100 metre kelebek, 100 metre kurbağalama ve 200 metre karışık stildir (TBESF Yüzme Yarışma Yönergesi, 2020., Atasoy, 2020, s.59-61).

1.10 Covid-19 ve Etkileri

Dünya Sağlık Örgütü'nün tanımlamasına göre pandemi, dünyada eşzamanlı olarak çok yaygın bir şekilde etki altına alarak çok fazla sayıda insanı tehdit eden bulaşıcı hastalıklara verilen isimdir (DSÖ, 2020). Dünya Sağlık Örgütü kıstaslarına göre bir hastalığın pandemi olabilmesi için hastalığın yeni tip bir virüs olması, insanlara kolayca enfekte ve sürekli bir şekilde bulaşıcı özelliği ile yayılması gerekmektedir (DSÖ, 2020).

Pandemiler, kısa sürede tüm yaşamı etkisi altına alarak dünya çapında eşzamanlı olarak insanların davranışlarını, yaşam tarzlarını, alışkanlıklarını değiştirmelerine yol açan, insanı tehdit eden bulaşıcı küresel süreçlerdir (Akbaş ve Dursun, 2020, s.78-94). Mevsimsel salgınlar pandemi olarak kabul edilmezken, pandeminin diğer tanımları literatürde “geniş salgın”, “genellikle nüfusun büyük bir bölümünü etkileyen çok geniş bir alanda salgın” ve “bir bölge, ülke, kıta veya küresel olarak yaygın olan veya meydana gelen salgın” şeklinde yer almaktadır (Tongar, 2020, s.3-25).

2019 yılının aralık ayında Çin'in Wuhan eyaletinde başlamış olup tüm dünyaya hızla yayılan yeni tip Korona virüs vakası olarak kayıtlara geçti. Hayvanlardan insanlara bulaştığı ön görülen bu virüs kısa süre içerisinde 11 milyon nüfuslu Wuhan şehrini etkisi altına aldı. Wuhan kentinden başlayan bu salgın hastalık hakkında var olan bilgiler her gün değişerek virüsle ilgili yapılan ilk çalışmalar bölgede bulunan bir hayvan pazarında satılan yarasaya kaynaklı olabileceği yönünde ağırlık kazandı. Daha önce 56 benzeri görülmemiş bu yeni tip korona virüs Wuhan şehri sonrasında çok kısa sürede diğer ülkeleri de tehlikeli olarak etkisi altına almaya başlayarak DSÖ tarafından her geçen gün daha fazla rapor edilen ülkelerin enfekte olan insan sayısı hızla artış göstermektedir. Henüz 3. ayında milyonlarca kişinin enfekte olmasına ve on binlerce insanın ölümüne neden olmuş sayılar önlenemez bir şekilde gün geçtikçe artmaya devam etmiştir. Dünya genelinde yaygın bir pandemi oluşturan COVID-19 salgını yaşamı ciddi anlamda tehdit etmeye devam etmektedir. (Karagöz, 2020, s.43-55).

Hastalığın üst solunum yolları semptomlarıyla ortaya çıktığı bilirse de farklı seyreden klinik bulguları, görüldüğü yaş grupları ve yayılışı dikkate alındığında; konunun sadece tıbbi boyutla sınırla kalmayacağı, sosyokültürel, spor, sanat, etik ve ahlâk, hukuk, eğitim, turizm, ekonomi, tarım, halk sağlığı açısından olumsuz bazı etkileri olabileceği tahmin edilmektedir.

Birçok değişkenliğin takip ettiği bu süreç içerisinde virüse enfekte olamamak adına ulusal ve uluslararası maske, sosyal mesafe, seyahat yasakları, sokağa çıkma yasağı, eğitim ve öğretime ara gibi öncül tedbirler alınmaktadır. Salgının yaşandığı bu dönemde alınan kararların ana sebebi salgını kontrol altına alarak yaşanabilir hayatı devam ettirmektir. Ülkeler öngörülen zorluklara karşı vatandaşlarına sürdürülebilir hayatı devam ettirmek için çeşitli desteklerde bulunmaktadır (Üstün ve Özçiftçi, 2020, s.142-153).

1.10.1 Covid-19 Engelli Sporlarına Etkileri

Dünya Covid-19 ile mücadele ederken, spor camiası geçmişte görülmemiş bir kriz ile aniden karşı karşıya gelmiştir. Spor organizasyonlarında sosyal izolasyon şartı ile birçok faaliyet geçici olarak durdurulması yada kısıtlanması yanı sıra virüse yakalanan sporcular ve karantina altında geçilen süreçlerle birlikte bir dizi olumsuz kararlar alınması zorunlu hale gelmiştir (Türkmen ve Özsarı, 2020, s.55-67). Tüm şube ve sporcular Covid-19 pandemi sürecinde olumsuz etkilenmiştir. Bulaşma özelliği temas ve solunum kaynaklı olması sebebiyle birçok organizasyon seyircisiz olarak devam edilme kararı alınmasına karşın virüs yüksek bir hızda yayılma eğilimine devam etmesi 2020 Mart ayında ulusal uluslararası tüm faaliyetlerin durdurulmasına sebep olmuştur (Kocahan, 2020).

Salgın tehdidinin ve vaka sayılarının sürekli olarak artması olimpiyatlara ev sahipliği yapacak olan şehre birçok farklı ülkeden milyonları bulabilecek katılımcının kabul edilmesi ve stadyum gibi risk düzeyinin yüksek virüsün yayılmaya elverişli ortamlar olması sebebiyle Uluslararası Paralimpik Komite Yönetim Kurulu tarafından Yaz Olimpiyat ve Paralimpik Oyunları 2021 yılı en geç yaz aylarında düzenlenmek üzere ertelenmesine karar verilmiştir (www.olimpiyatkomitesi.org.tr, 2020).

Bedensel engelli sporcular tesis ve ulaşım olarak normal bireylerle aynı imkân ve olanaklara sahiptir. Pandemi döneminde Covid-19 virüsü engelli bireyler adına

daha sıkıntılı bir duruma dönüşmektedir. Bir veya birden fazla engel türü ya da çeşidini takip eden süreğen hastalığa sahip engelli bireyler virüse yakalanma riski daha yüksek olup yakalanma durumunda hastalığı daha ağır geçirme hatta ölme riski daha yüksektir (Birleşmiş Milletler Covid-19 Ve Engelli Bireyler Raporu, 2020).

Pandemi sürecinde evde geçirilen zaman dilimine bağlı olarak sporcuların takım halinde antrenman yapamaması, müsabaka ve rekabet duygu ve tecrübesini yaşayamama, antrenmanlar için uygun şartların oluşmaması fiziksel aktivite düzeylerinin azalması nedeniyle sporcularda vücut yağ oranında artış ve kas kütlelerinde azalma, sporcuların bağışıklığın zayıflaması, mental dayanıklılığın azalması, uykusuzluk ve depresyon gibi belirtiler gözlemlenmektedir. Tüm bu sonuçlar doğrultusunda sporcuların fiziksel kapasitesi ve performanslarında kısa ve uzun vadede olumsuz etkiler meydana getirmektedir. Bu etkiler değerlendirilerek sportif performans açısından etkileri tespit edilmelidir. Meydana gelecek olumsuz kayıplar günlük haftalık esnekliği koruma, geliştirme, denge ve kas kaybını minimuma indirecek, yağ oranını korumaya yönelik antrenör kontrolünde evde geçirilen pandemi süresince düzenlenmelidir. Ancak sporcu profesyonellikten uzak bir şekilde geçirip kontrolsüz ve düzensiz devam etmesi sakatlık ve performans kaybına yol açmaktadır (Kocahan, 2020).

1.11 Kaygı

İnsanların günlük yaşamı boyunca hayatın olağan akışı pek çok olumlu-olumsuz ani sürprizlerle doludur. Kaygı, tehlike durumunda harekete geçirilen biyolojik uyarı sistemidir (<https://www.bilgi.edu.tr/kaygi/>, 2020).

Kaygı, bireyin iç dünyasından veya dış dünyasından doğrudan ya da dolaylı olarak gelen bir uyarıya karşı karşıya kaldığında yaşadığı fiziksel, duygusal ve zihinsel tepkiler bütünüdür. Bir başka tanım ise kişinin karşılaştığı durum ve olaylar karşısında duyduğu ve engellemekte zorluk çektiği aşırı endişe ve uyarılmışlık halidir (<https://www.sokrates-psikiyatri/makaller/kaygi.com.tr>, 2020). Kaygı, kişilerin hayatında dönemselsel yaşadığı ve ileriye dönük yaşamında da karşılaşılabileceği zorluk dolu olayları düşüncesi ile şekillenen güvensizlik, kararsızlık ve çatışma hissettiği durumlar karşısında gösterdiği tepkilerdir (Koç, 2004).

Kişinin düşünceleri heyecan durumunu istemsiz olarak etkiler. Bu, heyecanların oluşumunda beynin ve tümüyle merkezi sinir sisteminin işlevi büyüktür. Fakat heyecan, ilgili temel fizyolojik değişimlerin kaynağı otonom sinir sistemidir. Otonom sinir sistemi sempatik ve parasempatik olmak üzere iki temelden oluşur. Sempatik sistem, organizma acil durumlarla başa çıkmaya çalışırken onu durumla mücadele etmeye hazırlar. Sempatik sistemin etkisi altında organizmada olan değişikliklerin bir kısmı şunlardır:

- Gözbebeği büyür.
- Kan basıncı ve kalp atışı artar.
- Nefes alış veriş sayısı artar.
- Kandaki şeker miktarı artar ve böylece daha fazla enerji verir.
- Kan, sindirim organlarından beyin ve çizgili kaslara yöneltilir.
- Terleme artar, ama tükürük salgılaması azalır.
- Kanda pıhtılaşma faktörü artar, böylece yaralanma olduğu takdirde kan daha çabuk pıhtılaşır.

Etkilenilen durumun, aksiyonun ortadan kalkması sonrasında fizyolojik durum normalleşmeye başlar (Vurgun, 1998, s.4-15).

Kaygı ve korku sıkça birbirine karıştırılan kavramlardır. Bunları ayırt etmek önemlidir. Korkunun kaynağı bellidir, şiddetlidir ve kısa sürelidir. Kaygının ise, belirsiz korkudur ve daha uzun bir süreye yayılabilir. Literatür konusunda araştırmacılar kaygı belirtilerini aşağıdaki gibi açıklanmaktadır.

1.11.1 Durumluk ve Sürekli Kaygı

Durumluk kaygı, gün içerisinde karşılaşılan olaylar sonucunda kişinin üzerinde hissettiği kişisel-değişken korkudur. Kişinin çıkarları doğrultusunda benliğinin baskı halinde koşullu şekilde oluşmaktadır. Fiziksel olarak huzursuzluk, dudaklarını ısırma, dişlerini sıkmak, solunum değişikliği, kıyafetine zarar verme gibi farklı tepkiler gözlemlenmektedir. Tehdit unsuru ortadan kalktığında tepkiler normale dönmekte olup, örnek vermek gerekirse müsabaka öncesi sporcunun otonom sinir sistemini etkileyerek terleme, kızarma, titreme gibi fiziksel değişimlere yol açar (Öztürk, 2008, s.2-14).

Sürekli kaygı, çevresel faktörlerden ayrı olarak kişinin aşırı heyecan ve stres, karamsar olması aşırı duyarlı aynı zamanda daha fazla tepkide bulunabilmesidir. Bu kaygı türü davranışları üzerinde devamlı görülmez. Fakat değişik koşul ve zaman dilimlerinde 'Durumluk Kaygı' özellikleri gözlemlenir. Kaygı seviyesi yüksek bireyler, düşük bireylere göre daha kolay endişe ve karamsarlığa kapılmaktadır (Öner ve Le Compte, 1983, s.1-26).

1.11.2 Olumlu ve Olumsuz Kaygı

Kaygı olumsuz bir durum gibi nitelendirilmesine karşın aynı zamanda kişiyi yeniden düşündürerek keşfetme ve üretmeye yöneltebilmektedir. Günlük yaşamada eğitimi boyunca okulda çekilen sınav stresi, iş hayatında kademe yükselmek için ekstra çekilen stres bireyi aslında motive eden başarı ve kazanç sağlamak için olumlu kaygı türleridir. Buna tezat olarak maddi yetersizlikler, yaşadığı ve çalıştığı ortamdaki aşırı gürültü olumsuz kaygıya neden olan örneklerdir. (Özgül, 2003, s.5-10).

Sporcular ve teknik ekip ilgili branşta başarı elde edebilmek için oldukça çaba sarf etmektedir. Sporcuları en iyi performanslarını sergilemeleri için çeşitli organizasyonlar düzenlenmektedir. Bu müsabakalara katılım gösteren eşit yetenek ve imkânlara sahip birçok genç sporcudan ancak bazıları en iyi performansını sergileyerek başarı sahibi olmaktadır. Spordaki başarı kaynağına bakıldığında sadece fiziksel değil psikolojik olarak da yeni teknik ve yöntemler geliştirilmektedir. Sporcular göstereceği performansı psikolojik durumları ve kaygı düzeyleri yakından ilişkilendirilmekte olup, fiziki faktörlerin yanı sıra kaygı stres ve motivasyon gibi psikolojik etmenler başarıya etki etmektedir. Sportif ortamlarda sürekli ve yüksek kaygıya sahip bireyin çoğunlukla zorlu karşılaşmalarda iyi performansla neden olurken, kaygı seviyesi aşırı düşük yada yükseklikte başarıyı olumsuz etkileyen bir etkendir. Uzak doğu kökenli spor dallarında beden ve zihin gelişimini eş güdümlü olarak uygun şekilde kullanma eğitimi verilir. Aynı klasmanda rekabet ettiği rakibe karşı etkilenmemek adına kaygı unsuru önem arz etmektedir (Karabulut ve Mavi-Var, 2019, s.47-54)

1.11.3 Bilişsel ve Bedensel (Somatik) Kaygı

Bilişsel model, kişinin kendi görüş ve düşüncelerini yaşadığı olay veya durum üzerinden olumsuz yorumlayıp sosyal kaygı endişesi gütmesi ile meydana gelir (Çakır,

2010, s.2-24). Bilişsel kaygı, kaygının zihinsel bölümü olarak yorumlanabilmektedir. Kişinin başarıya karşı olan negatif değerlendirme ve beklentilerinin zihinsel olarak kaynaklanmasıdır. Kişinin bilinçaltında olan rahatsız edici imge ve görsellerle ilişkilendirilen negatif hisleri kişi olumsuz yönde çağrışım yaparak etkiler. Örneğin gerçekleştirilmek istenen bir aksiyona karşı negatif beklentiler ile harekete başlamak (Öztürk, 2008, s.2-14).

Bedensel kaygı ise bireyin istem dışı olarak otonom sistemi üzerinden etki gösteren fizyolojik durumların bütünüdür. Tepki olarak nefes ve kalp ritim bozukluğu yanı sıra karın ağrısı ya da ellerin nemlenmesi gibi tepki olarak gözlenmektedir. Kaygının duygusal ve fiziksel olarak bireyin uyarılmışlık düzeyine bağlıdır. Fiziksel belirtiler hâkimdir. Bedensel ve bilişsel kaygı türü bağımsız olarak değerlendirilmemelidir çünkü bireyin vücudu ve beyni ortak hareket etmektedir. Bu sebeple iki kaygı türü etkileşim göstermekte olup anlık veya sürekli aynı zaman diliminde etkileşim göstermesi halinde başarısızlığa yol açmaktadır (Batu, 2020, s.22-28).

1.11.4 Sosyal Kaygı

Kişinin ortalama bir süre zarfı içerisinde sosyal yaşantısında uygunsuz davranış tarzı toplum tarafınca hoş karşılanmayarak kötü izlenim sonucunda olumsuz (aptal, zavallı, beceriksiz vb. gibi) değerlendirmelere maruz kalma durumuna karşı yaşanan sürekli rahatsızlık ve gerilim durumu olarak tanımlanmaktadır. En çok karşılaşılan fizyolojik belirtiler ağız kuruluğu, çarpıntı, terleme hissi olduğu belirlenmiştir. Sosyal kaygı düzeyi yüksek bireylerde başka biriyle tanışma, tanıştırılma, otoriter kişilerle muhatap olma, misafir kabul etme, başkaları tarafından hal ve hareketlerinin takip edilip seyredilmesi gibi durumlarda korku ve gerilim duygusu şiddetli yaşanmaktadır. Karşı cinsle olan etkileşim esnasında karşılıklı konuşma, ilgiyi çekme, beğenilme gibi konularda sosyal kaygı düzeyi yüksek bireyler normal bireylere göre daha fazla baskı altında kalarak güçlük çekmektedir (Çakır, 2010, s.2-24).

İKİNCİ BÖLÜM

MATERYAL VE YÖNTEM

2.1 Araştırma Modeli

Bu araştırmada, sporcuların yeni tip korona virüse (Covid-19) yakalanma kaygı düzeyini belirlemeye ilişkin nicel araştırma modellerinden tarama deseni kullanılmıştır. Nicel araştırma, durum ve vakaları nesnelleştirerek ölçülür (Cohen ve Manion, 2007) ve sayısal veriler ile açıklanabilir duruma getiren araştırmalara verilen isimdir (Creswell, 2013).

Tarama deseni, kişilerin belli özelliklerini saptamak amacıyla (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012), mevcut bir vaziyeti anlamak (Ural ve Kılıç, 2013) ortaya koymak ve betimlemek (Karasar, 2014) amacıyla yürütülen araştırma desenidir.

2.2 Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2019-2020 sezonunda Türkiye Bedensel Engelliler spor Federasyonu bünyesinde elit seviyede spor yapan bedensel engelli sporcular oluşturmaktadır. Örneklem grubunu ise Türkiye Bedensel Engelliler spor Federasyonu 2019-20 Türkiye Yüzme Şampiyonasına farklı derecelerde katılım sağlamış elit düzeyde spor yapan 32 kadın, 36 erkek olmak üzere toplam 68 yüzücü oluşturmaktadır.

Tablo 2.1. Katılımcıların demografik özellikleri

		Frekans	Yüzde
Cinsiyet	Erkek	36	52,9
	Kadın	32	47,1
	Toplam	68	100,0
Yaş	18-20	19	27,9
	21-23	23	33,8
	24-26	6	8,8
	27-29	6	8,8
	30 ve Üzeri	14	20,6
	Toplam	68	100,0
Aile Maddi Durumu	Orta	41	60,3
	İyi	27	39,7
	Toplam	68	100,0
Eğitim Durumu	Ortaöğretim	6	8,8
	Lise	21	30,9
	Ön Lisans	6	8,8
	Lisans	32	47,1
	Yüksek Lisans	3	4,4
	Toplam	68	100,0
Engel Türü	Serebral Palsi (CP)	6	8,8
	Sipina Bifida	7	10,3
	Ampute	22	32,4
	Cüce	11	16,2
	Tetracort	3	4,4
	Kas Hastası	9	13,2
	Çocuk Felci	2	2,9
	Spinal Cort Yaralanması	8	11,8
	Toplam	68	100,0
	Engel Dereceniz	% 40-50	29
% 51-60		10	14,7
% 61-70		7	10,3
% 81-90		11	16,2
% 91-100		11	16,2
Toplam		68	100,0
Branş sınıflandırmanız nedir?	S-1	10	14,7
	S-3	6	8,8
	S-4	5	7,4
	S-5	12	17,6
	S-6	11	16,2
	S-7	7	10,3
	S-8	6	8,8
	S-9	5	7,4
	S-10	6	8,8
	Toplam	68	100,0
Kaç yıldır spor yapıyorsunuz?	1-3	12	17,6
	4-6	24	35,3
	7-9	13	19,1
	10-12	6	8,8
	13 ve üzeri	13	19,1
	Toplam	68	100,0
Milli Sporecu musunuz?	Evet	25	36,8
	Hayır	43	63,2
	Toplam	68	100,0
Antrenman yapıyor musunuz?	Evet	53	77,9
	Hayır	15	22,1
	Toplam	68	100,0
Antrenman yapıyorsanız. Haftada kaç gün antrenman yapıyorsunuz?	0 Kez	15	22,1
	1-2 Kez	18	26,5
	3-4 Kez	29	42,6
	5-7 Kez	6	8,8
	Toplam	68	100,0

	Toplam	68	100,0
Herhangi bir kronik hastalığınız var mı?	Evet	17	25,0
	Hayır	51	75,0
	Toplam	68	100,0
Ailenizde veya arkadaşlarınızda Covid-19' a yakalanan oldu mu?	Evet	44	64,7
	Hayır	24	35,3
	Toplam	68	100,0

Tablo 2.1 incelendiğinde katılımcıların %52,9'unun erkek, %47,1'inin kadın olduğu, %27,9'unun 18-20 yaş, %33,8'inin 21-23 yaş, %8,8'inin 24-26 yaş, %8,8'inin 27-29 yaş, %20,6'sının ise 30 yaş ve üzeri olduğu, %60,3'ünün orta, %39,7'sinin iyi düzeyde aile maddi durumuna sahip olduğu, %8,8'inin ortaöğretim, %30,9'unun lise, %8,8'inin ön lisans, %47,1'inin lisans, %4,4'ünün ise yüksek lisans eğitim seviyesinde olduğu, %8,8'inin Serebral Palsi (CP), %10,3'ünün Sipina Bifida, 32,4'ünün ampute, 16,2'sinin cüce, %4,4'ünün tetracort, 13,2'sinin kas hastası, %2,9'unun çocuk felci, 11,8'inin ise spinal çocuk yaralanması türünde engelli olduğu, %42,6'sının % 40-50, %14,7'sinin % 51-60, %10,3'ünün % 61-70, %16,2'sinin % 81-90, %16,2'sinin % 91-100 engellilik derecesinde olduğu, %14,7'sinin S-1, %8,8'inin S-3, %7,4'ünün S-4, %17,6'sının S-5, %16,2'sinin S-6, %10,3'ünün S-7, %8,8'nin S-8, %7,4'ünün S-9, , %8,8'inin S-10 branş sınıflandırmasına sahip olduğu, %17,6'sının 1-3 yıl, %35,3'ünün 4-6 yıl, %19,1'inin 7-9 yıl, %8,8'inin 10-12 yıl, %19,1'inin 13 yıl ve üzeri spor yapmakta olduğu, %36,8'inin milli sporcu olduğu, %63,2'sinin milli sporcu olmadığı, %77,9'unun düzenli antrenman yapmakta olduğu, %22,1'inin ise düzenli antrenman yapmıyor olduğu, %22,1'inin hafta boyunca antrenman yapmıyor olduğu, %26,5'inin 1-2 kez, 42,6'sının 3-4 kez, %8,8'inin 5-7 kez haftada antrenman yapmakta olduğu, %25'inin kronik rahatsızlığının olduğu, %75'inin ise kronik rahatsızlığının olmadığı, %64,7'sinin COVID-19'a yakalanan aile bireyine veya arkadaşına sahip olduğu, %35,3'ünün ise COVID-19'a yakalanan aile bireyi veya arkadaşının olmadığı görülmektedir.

2.3 Verilerin Toplanması

Salgın sebebi ile online anket uygulaması seçilmiş ve araç olarak "Google Formu" anket sistem yazılımından yararlanılmıştır. Sanal ağ ortamında gerçekleştirilen anketlerde, anket formu katılımcılara e-posta yoluyla gönderilerek aynı şekilde yanıtlamaları istenip otomatik cevap şeklinde yapılmıştır.

2.4 Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak bedensel engelli yüzme sporcularının sosyo-demografik özellikleri hakkında bilgi toplamak amacıyla araştırmacının hazırladığı “ Kişisel Bilgi Formu ” ve “Sporcuların Yeni Tip Korona virüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısı Ölçeği (SYTKYKÖ)” kullanılmıştır. Verilerin toplanma süreci araştırmacı tarafından uyarlanmış ‘Kişisel Bilgi Formu’ ve ‘Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketi’ (kısa formu) kullanılarak “e” anket yöntemi ile yapılacaktır.

Verilerin toplanması sırasında “e” ankette sporculara gerekli bilgilendirme yapılarak, araştırmaya katılımın gönüllülük esasına dayalı olduğu, istedikleri zaman araştırmadan ayrılacakları ve gizlilik ilkesine bağlı kalınacağı öğrencilere belirtilmiştir.

2.4.1 Kişisel Bilgi Formu

Konu ile ilgili literatür incelenerek araştırmacı tarafından geliştirilmiş beş sorudan oluşan kişisel bilgi formunda, (cinsiyet, yaş, engel türü, branş sınıflandırması, spor yaşı, kronik hastalığının olup olmaması, antrenman yapıp yapmama, haftada kaç gün antrenman yaptığı vb. gibi) demografik özellikleri sorgulayan sorular bulunmaktadır.

2.4.2 Sporcuların Yeni Tip Korona Virüse(Covid-19)Yakalanma Kaygı Ölçeği

Demir ve ark. (2020) tarafından geliştirilen 16 madde ve 2 faktörden oluşan ölçek kullanılmıştır. SYTKYKÖ beşli likert tipindedir. Maddeler “Kesinlikle Katılmıyorum”, “Katılmıyorum”, “Kararsızım”, “Katılıyorum”, “Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde sıralanmış; 1, 2, 3, 4 ve 5 şeklinde derecelendirilmiştir. Ölçekte yalnızca 2. madde olumsuz ifade içermektedir. İlk 11 maddeden oluşan Bireysel Kaygı faktöründen alınabilecek en düşük puan 11 olup, en yüksek puan 55’tir. Son 5 maddeden oluşan Sosyalleşme Kaygısı faktöründen alınabilecek en düşük puan 5 olup, en yüksek puan 25’tir. Ölçeğin tamamına ilişkin hesaplanan Cronbach Alpha katsayısı, 917, “Bireysel Kaygı” alt boyutuna ilişkin hesaplanan Cronbach Alpha katsayısı, 904 ve “Sosyalleşme Kaygısı” alt boyutuna ilişkin hesaplanan Cronbach Alpha katsayısı, 816’dır. Elde edilen bu değerler araştırma için toplanan verilerin güvenilir olduğuna işaret etmektedir.

Tablo 2.2. Sporcuların yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygısı ölçeğine ilişkin güvenirlik analizi sonuçları

Madde	Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyonu	Madde Kaldırıldığında Cronbach Alpha Katsayısı
Madde 1	,424	,892
Madde 2	,323	,891
Madde 3	,616	,884
Madde 4	,764	,880
Madde 5	,469	,889
Madde 6	,798	,878
Madde 7	,707	,881
Madde 8	,595	,885
Madde 9	,669	,882
Madde 10	,713	,881
Madde 11	,753	,878
Madde 12	,541	,887
Madde 13	,419	,891
Madde 14	,507	,888
Madde 15	,256	,890
Madde 16	,538	,887
16 Madde Toplam	Cronbach Alpha Katsayısı	,893

Tablo 2.2 incelendiğinde, ölçekten elde edilmiş olan Cronbach's Alpha değerleri; ölçeğin genelinin yeterli sayılabilecek ölçüde güvenilir olduğunu göstermektedir. Katılımcıların ilgili ölçeğe sağladıkları veriler kendi içinde kabul edilebilir düzeyde bir tutarlılık göstermektedir.

Tablo 2.3. Ölçek puanlarının çarpıklık-basıklık ve kolmogorov-smirnov testi anlamlılık düzeyi sonuçları

Boyutlar	N	Çarpıklık	Basıklık	p
Bireysel Kaygı	68	-1,301	3,317	,000
Sosyalleşme Kaygısı	68	-2,398	1,047	,005

Tablo 2.3'te çarpıklık-basıklık, kolmogorov-smirnov testi sonuçları incelendiğinde, sporcuların yeni tip korona virüse (covid-19) yakalanma kaygısı ölçeği alt boyutlarından elde edilen puanlarda normallikten sapmaların olduğu gözlemlenmektedir. Normal dağılım eğrileri incelendiğinde; normallikten sapmaların olduğu belirlenmiştir. Ölçek puanlarında normallikten sapmalar olduğu, katsayıların ± 1 , $\pm 1,5$ ve ± 2 aralığında yer almadığı ve verilerin normal dağılım göstermediği tespit edilmiştir.

2.5 Verilerin Analizi

Kişisel bilgi formundan ve ölçekten elde edilen sonuçları analiz etmek için IBM SPSS 25.0 yazılım paketi programından yararlanılmıştır. Puanların standart dağılımı; normal dağılım eğrisi, çarpıklık-basıklık değeri, histogramın standart dağılım eğrisi ve grup büyüklüğünün 50'den büyük olduğu belirlendiğinde kullanılan Kolmogorov-Smirnov testi değeri kontrol edilmiştir. Verilerin güvenilirlik düzeyini belirlemek için güvenilirlik analizi yapılmış ve "Chronbach Alfa Katsayısı" elde edilmiştir. Veriler standart bir dağılım göstermemektedir. İstatistiki işlem olarak araştırma amacı doğrultusunda oluşturulan hipotezleri test etmek için Mann Whitney U ve Kruskal Wallis-H analizlerinden faydalanılmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM BULGULAR

3.1 Araştırma Bulguları

Tablo 3.1. Katılımcıların ölçeğe verdiği cevapların betimsel analizi

Alt Boyutlar	N	Min	Max	Mean±Ss
Bireysel Kaygı	68	1,00	4,91	3,79±0,70
Sosyalleşme Kaygısı	68	1,40	5,00	3,55±0,78

Tablo 3.1 incelendiğinde, katılımcı sporcuların yeni tip koronavirüse (Covid-19) yakalanma kaygısı ölçeği, bireysel kaygı boyutu ortalaması 3,79±0,70, sosyalleşme kaygısı boyutu ortalaması 3,55±0,78 olarak tespit saptanmıştır.

Tablo 3.1 incelendiğinde, katılımcı sporcuların yeni tip koronavirüse (Covid-19) yakalanma kaygısı ölçeği, bireysel kaygı boyutu ortalaması 3,79±0,70, sosyalleşme kaygısı boyutu ortalaması 3,55±0,78 olarak tespit saptanmıştır.

Tablo 3.2. Katılımcıların cinsiyetlerine göre sporcuların yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygı durumlarının değerlendirilmesi

	Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Bireysel Kaygı	Erkek	36	32,61	1174,00	508,00	,402
	Kadın	32	36,63	1172,00		
Sosyalleşme Kaygısı	Erkek	36	31,26	1125,50	459,50	,149
	Kadın	32	38,14	1220,50		

*P<0,05; **P<0,01

Tablo 3.2’de katılımcıların cinsiyetlerine göre sporcuların yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygı ölçeği, bireysel kaygı ve sosyalleşme boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır (p>0,05). Sıra ortalamaları dikkate alındığında kadınların bireysel ve sosyalleşme kaygı düzeyleri erkeklere göre daha yüksek seviyede görülmektedir. Bu durumun kadınların daha hassas hissederek virüse karşı daha kaygılı oldukları şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 3.3. Katılımcıların yaşlarına göre sporcuların yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygı durumlarının değerlendirilmesi

	Yaş	N	Sıra Ort.	sd	X ²	p	Fark
Bireysel Kaygı	18-20 ¹	19	30,76	4	9,575	,038*	1-4 2-4
	21-23 ²	23	30,96				
	24-26 ³	6	48,08				
	27-29 ⁴	6	52,58				
	30 ve üzeri ⁵	14	31,82				
Sosyalleşme Kaygısı	18-20 ¹	19	32,39	4	8,745	,048*	1-4 2-4
	21-23 ²	23	32,04				
	24-26 ³	6	51,58				
	27-29 ⁴	6	46,92				
	30 ve üzeri ⁵	14	28,75				

*P<0,05; **P<0,01

Tablo 3.3’de katılımcıların yaşlarına göre sporcuların yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygı ölçeği, bireysel kaygı ve sosyalleşme boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır (p<0,05). Bu durumun 18-20 ile 27-29 yaş ve 21-23 yaş ile 27-29 yaş arasındaki farklılıktan kaynaklandığı görülmektedir. Bu durum yaş aralıklarının fazla oluşu ve hayata karşı sorumlulukların derecesine göre farklılık gösterdiği şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 3.4. Katılımcıların ailelerinin gelir düzeyine göre sporcuların yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygı durumlarının değerlendirilmesi

	Gelir Düzeyi	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Bireysel Kaygı	Orta	41	39,45	1617,50	350,50	,011*
	İyi	27	26,98	728,50		
Sosyalleşme Kaygısı	Orta	41	37,24	1527,00	441,00	,155
	İyi	27	30,33	819,00		

*P<0,05; **P<0,01

Tablo 3.4’de katılımcıların ailelerinin gelir düzeylerine göre sporcuların yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygı ölçeği, bireysel kaygı boyutunda istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır (p<0,05). Sosyalleşme kaygısı boyutunda ise istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır (p>0,05). Sıra ortalamalarına göre her iki boyutta da gelir düzeyi iyi olanların kaygısı seviyesi daha düşük görülmektedir. Bireylerin aileleri tarafından maddi olarak ihtiyaçlarını karşılaması ve gidermesi durumunda kaygı düzeylerini düşürmesini sağladığı şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 3.5. katılımcıların eğitim durumlarına göre sporcuların yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygı durumlarının değerlendirilmesi

	Eğitim Durumu	N	Sıra Ort.	sd	X ²	p	Fark
Bireysel Kaygı	Ortaöğretim ¹	6	43,50	4	3,292	,510	-
	Lise ²	21	35,86				
	Ön Lisans ³	6	32,08				
	Lisans ⁴	32	33,81				
	Lisansüstü ⁵	3	19,17				
Sosyalleşme Kaygısı	Ortaöğretim ¹	6	29,75	7	1,822	,769	-
	Lise ²	21	36,64				
	Ön Lisans ³	6	33,08				
	Lisans ⁴	32	35,38				
	Lisansüstü ⁵	3	22,50				

*P<0,05; **P<0,01

Tablo 3.5’de katılımcıların eğitim durumlarına göre sporcuların yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygı ölçeği, bireysel kaygı ve sosyalleşme kaygısı alt boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır (p>0,05). Bu durum eğitim seviyesinin kaygı düzeyine etki etmediği şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 3.6. katılımcıların engel türüne göre sporcuların yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygı durumlarının değerlendirilmesi

	Engel Türü	N	Sıra Ort.	sd	X ²	p	Fark
Bireysel Kaygı	Serebral Palsi (Cp) ¹	6	37,75	7	19,112	,008*	2-7 3-7 4-8
	Sipina Bifida ²	7	23,14				
	Ampute ³	22	31,14				
	Cüce ⁴	11	22,09				
	Tetracort Yaralanması ⁵	3	34,67				
	Kas Hastası ⁶	9	47,67				
	Çocuk Felci(Poliomyelit) ⁷	2	66,00				
	Spinal Cort Yaralanması ⁸	8	45,56				
Sosyalleşme Kaygısı	Serebral Palsi (Cp) ¹	6	30,42	7	10,999	,139	-
	Sipina Bifida ²	7	29,29				
	Ampute ³	22	31,09				
	Cüce ⁴	11	37,91				
	Tetracort Yaralanması ⁵	3	48,50				
	Kas Hastası ⁶	9	27,33				
	Çocuk Felci(Poliomyelit) ⁷	2	67,00				
	Spinal Cort Yaralanması ⁸	8	41,50				

*P<0,05; **P<0,01

Tablo 3.6’da katılımcıların engel türüne göre sporcuların yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygı ölçeği, bireysel kaygı boyutunda istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Bu durumun Sipina Bifida ile Çocuk Felci(Poliomyelit), ampute ile Çocuk Felci(Poliomyelit), cüce ile Spinal Cort Yaralanması engel türleri arasındaki farklılıktan kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Sosyalleşme kaygısı boyutunda ise istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Bu durum engel türlerinin çeşitliliği olarak yorumlanabilir.

Tablo 3.7. Katılımcıların engel derecesine göre sporcuların yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygı durumlarının değerlendirilmesi

	Engel Derecesi	N	Sıra Ort.	sd	X ²	p	Fark
Bireysel Kaygı	% 40-50 ¹	29	25,62	4	22,840	,000**	1-4 1-5 2-4
	% 51-60 ²	10	26,95				
	% 61-70 ³	7	30,57				
	% 81-90 ⁴	11	51,59				
	% 91-100 ⁵	11	50,18				
Sosyalleşme Kaygısı	% 40-50 ¹	29	29,90	4	5,690	,202	-
	% 51-60 ²	10	33,75				
	% 61-70 ³	7	34,93				
	% 81-90 ⁴	11	46,82				
	% 91-100 ⁵	11	34,73				

*P<0,05; **P<0,01

Tablo 3.7’de katılımcıların engel derecesine göre sporcuların yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygı ölçeği, bireysel kaygı boyutunda istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Bu durumun % 40-50 ile % 81-90, % 40-50 ile % 91-100, % 51-60 ile % 81-90 engel derecesi arasındaki farklılıktan kaynaklandığı görülmektedir. Sosyalleşme kaygısı boyutunda ise istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Bu durum engel derecelerinin çeşitli düzeyde oluşundan kaynaklandığı şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 3.8. Katılımcıların branş sınıflamasına göre sporcuların yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygı durumlarının değerlendirilmesi

		N	Sıra Ort.	sd	X ²	p	Fark
Bireysel Kaygı	S-1 ¹	10	49,95	8	15,198	,055	-
	S-3 ²	6	45,08				
	S-4 ³	5	20,10				
	S-5 ⁴	12	32,17				
	S-6 ⁵	11	24,55				
	S-7 ⁶	7	37,50				
	S-8 ⁷	6	28,50				
	S-9 ⁸	5	41,50				
	S-10 ⁹	6	29,75				
	Sosyalleşme Kaygısı	S-1 ¹	10				
S-3 ²		6	43,25				
S-4 ³		5	31,80				
S-5 ⁴		12	42,29				
S-6 ⁵		11	41,36				
S-7 ⁶		7	35,36				
S-8 ⁷		6	30,83				
S-9 ⁸		5	23,00				
S-10 ⁹		6	22,75				

*P<0,05; **P<0,01

Tablo 3.8’de katılımcıların branş sınıflarına göre sporcuların yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygı ölçeği, bireysel kaygı ve sosyalleşme kaygısı alt boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır (p>0,05). Sıra ortalamaları dikkate alındığında bireysel kaygı alt boyutunda s-1 ve s-3 sınıflarında bulunan sporcuların kaygı düzeylerinin diğer sınıflardan yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 3.9. Katılımcıların spor geçmişine göre sporcuların yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygı durumlarının değerlendirilmesi

	Spor Geçmişi	N	Sıra Ort.	sd	X ²	p	Fark
Bireysel Kaygı	1-3 Yıl ¹	12	43,29	4	8,037	,090	-
	4-6 Yıl ²	24	28,48				
	7-9Yıl ³	13	28,27				
	10-12Yıl ⁴	6	38,08				
	13 ve üzeri ⁵	13	42,08				
Sosyalleşme Kaygısı	1-3 Yıl ¹	12	32,67	4	8,113	,088	-
	4-6 Yıl ²	24	33,29				
	7-9Yıl ³	13	31,04				
	10-12Yıl ⁴	6	23,00				
	13 ve üzeri ⁵	13	47,19				

*P<0,05; **P<0,01

Tablo 3.9’da katılımcıların spor geçmişlerine göre göre sporcuların yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygı ölçeği, bireysel kaygı ve sosyalleşme kaygısı alt boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$).

Tablo 3.10. Katılımcıların milli olma durumuna göre sporcuların yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygı durumlarının değerlendirilmesi

	Milli Olma Durumu	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Bireysel Kaygı	Evet	25	35,74	893,50	506,50	,693
	Hayır	43	33,78	1452,50		
Sosyalleşme Kaygısı	Evet	25	35,52	888,00	512,00	,744
	Hayır	43	33,91	1458,00		

* $P<0,05$; ** $P<0,01$

Tablo 3.10’da katılımcıların milli olma durumlarına göre sporcuların yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygı ölçeği, bireysel kaygı ve sosyalleşme kaygısı alt boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$).

Tablo 3.11. Katılımcıların antrenman yapma durumuna göre sporcuların yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygı durumlarının değerlendirilmesi

	Antrenman Yapma Durumu	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Bireysel Kaygı	Evet	53	32,53	1724,00	293,00	,121
	Hayır	15	41,47	622,00		
Sosyalleşme Kaygısı	Evet	53	31,95	1693,50	262,50	,044*
	Hayır	15	43,50	652,50		

* $P<0,05$; ** $P<0,01$

Tablo 3.11’de katılımcıların antrenman yapma durumlarına göre sporcuların yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygı ölçeği, sosyalleşme kaygısı alt boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($p<0,05$). Sporcuların yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygı ölçeği, bireysel kaygı alt boyutunda ise istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Sıra ortalamaları dikkate alındığında, antrenman yapmayan sporcuların her iki boyutta da kaygı düzeyin yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Bu durumun bedensel engelli sporcuların antrenman yapmaları kaygı seviyesini olumlu olarak düşüreceği, antrenman yapamama durumunda ise kaygı durumunu negatif yönde etki ederek yükselteceği şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 3.12. Katılımcıların haftalık antrenman sayılarına göre sporcuların yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygı durumlarının değerlendirilmesi

	Yaş	N	Sıra Ort.	sd	X ²	p	Fark
Bireysel Kaygı	0 kez ¹	15	41,47	3	4,747	,191	-
	1-2 ²	18	32,36				
	3-4 ³	29	30,29				
	5-7 ⁴	6	43,83				
Sosyalleşme Kaygısı	0 kez ¹	15	43,50		6,797	,079	-
	1-2 ²	18	38,17				
	3-4 ³	29	28,86				
	5-7 ⁴	6	28,25				

*P<0,05; **P<0,01

Tablo 3.12 incelendiğinde katılımcıların haftalık antrenman sayılarına göre sporcuların yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygı ölçeği, bireysel kaygı ve sosyalleşme boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır (p>0,05).

Tablo 3.13. Katılımcıların kronik hastalığı olma durumuna göre sporcuların yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygı durumlarının değerlendirilmesi

		N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Bireysel Kaygı	Evet	17	37,29	634,00	386,00	,150
	Hayır	51	33,57	1712,00		
Sosyalleşme Kaygısı	Evet	17	34,38	584,50	431,50	,298
	Hayır	51	34,54	1761,50		

*P<0,05; **P<0,01

Tablo 3.13’de katılımcıların kronik hastalığa yakalanma durumlarına göre sporcuların yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygı ölçeği, bireysel kaygı ve sosyalleşme kaygısı alt boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır (p>0,05). Kronik rahatsızlığı bulunan bireylerin hastane ve hastalık gibi sağlık durumlarında tecrübeli olması yaşanan salgın süresince nasıl hareket edeceği yönünde kısmen bilgili oluşu kaygı düzeyinin düşmesine etki etmektedir.

Tablo 3.14. katılımcıların aile veya arkadaşlarında covid olma durumuna göre sporcuların yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygı durumlarının değerlendirilmesi

		N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Bireysel Kaygı	Evet	44	38,30	1685,00	361,00	,032*
	Hayır	24	27,54	661,00		
Sosyalleşme Kaygısı	Evet	44	33,05	1454,00	464,00	,408
	Hayır	24	37,17	892,00		

*P<0,05; **P<0,01

Tablo 3.14’da katılımcıların aile ve arkadaşlarında covid olma durumlarına göre sporcuların yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygı ölçeği, bireysel kaygı boyutunda istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Sosyalleşme kaygısı boyutunda ise istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Sıra ortalamaları dikkate alındığında, bireysel ve sosyalleşme kaygısının aile veya arkadaşlarında covid 19 olan bireylerde yüksek olduğu görülmektedir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM SONUÇ VE ÖNERİLER

SONUÇ

Bedensel engelli yüzücülerin yeni tip korona virüse yakalanma kaygılarını incelediğimiz çalışmamızda elde edilen sonuçlar alan yazın çalışmaları ile ilişkilendirilip bu bölümde tartışılıp sunulmuştur.

Bedensel engelli sporcuların yeni tip korona virüse (Covid-19) yakalanma kaygısı ölçeği, bireysel kaygı boyutu ortalaması $3,79\pm 0,70$, sosyalleşme kaygısı boyutu ortalaması $3,55\pm 0,78$ olarak tespit edilmiştir.

Bedensel engelli sporcuların cinsiyetlerine göre yeni tip korona virüse (Covid-19) yakalanma kaygı ölçeği, bireysel kaygı ve sosyalleşme kaygısı alt boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Sıra ortalamaları dikkate alındığında kadınların bireysel ve sosyalleşme kaygı düzeyleri erkeklere göre daha yüksek seviyede olduğu görülmektedir. Literatürde cinsiyet değişkeni üzerine yapılan çalışmalar incelendiğinde kadınların kaygı düzeyleri daha yüksek olduğu görülmüştür. Arpacıoğlu ve ark (2021) 'Covid-19 pandemisinde sağlık çalışanlarında tükenmişlik, Covid korkusu, depresyon, mesleki doyum düzeyleri ve ilişkili faktörler' çalışmasında kadınların puan ortalaması erkek katılımcılardan yüksek bulunmuştur. Türkteviz ve ark (2020) spor salonunda egzersiz yapan sporcular üzerine yapılan çalışma sonucu kadın sporcuların erkek sporculara oranla daha fazla kaygılarının olduğu bulunmuştur. Ceviz ve ark (2020) pandemi dönemi üniversite öğrencileri üzerine yaptıkları çalışmada cinsiyet faktörü açısından kaygı düzeyi incelendiğinde kadınların erkeklerden daha kaygılı olduğu görülmektedir. Gencer (2020) pandemi dönemi Covid-19 korkusu Çorum örneklemini araştırmasında kadın katılımcıların korku düzeyleri daha yüksek olduğu saptanmıştır. Sakaoğlu ve ark (2020) pandemi döneminde sağlık çalışanları üzerinde yapmış oldukları çalışmada kadınların erkeklere göre kaygı düzeylerinde farklılıklar tespit etmişlerdir. Kaplan (2018)' de bedensel engelli yüzücülerin kaygı durumları üzerine yapmış olduğu çalışmada cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Batu (2020), 'Yüzme sporcularının yeni tip korona virüse (Covid-19) yakalanma kaygısının incelenmesi' konulu çalışma bulgularında katılımcı kadın sporcuların kaygı düzeylerinin erkek sporculara göre daha yüksek olduğu belirtilmiştir. Özgül (2003) sporcular üzerinde yaptığı çalışmada kadınlarda sürekli

kaygı durumunda anlamlı farklılıklar olduğunu tespit edilmiştir. Karabulut ve ark'ın (2019) da taekwondo sporcuları üzerinde yapmış olduğu çalışmada cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde bir fark bulunmamıştır. Civan ve ark (2010) bireysel ve takım sporcuları üzerine yapmış oldukları çalışmada cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde bir fark bulamadıklarını bildirmişlerdir. Başaran ve ark (2009) yaptıkları çalışmada erkek sporcuların, kadın sporculara oranla kaygı puanlarının daha yüksek olduğunu bildirmişlerdir. Ağduman (2021) 'Sporcuların pandemi döneminde Covid-19 yakalanma kaygı düzeylerinin incelenmesi' cinsiyete göre farklılık bulunamamıştır. Duman (2020) üniversite öğrencileri üzerine yaptığı Covid-19 korku ve belirsizliğe tahammülsüzlük çalışması cinsiyete göre farklılaşma göstermemiştir.

Bedensel engelli sporcuların yaşlarına göre yeni tip korona virüse (covid-19) yakalanma kaygı ölçeği, bireysel kaygı ve sosyalleşme kaygısı alt boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olduğu anlaşılmaktadır. Bu durumun 18-20 ile 27-29 yaş ve 21-23 yaş ile 27-29 yaş arasındaki farklılıktan kaynaklandığı görülmektedir. Civan ve ark (2010) bireysel ve takım sporcularının durumluluk ve sürekli kaygı düzeyleri üzerine yapılan çalışmada yaş değişkenine göre anlamlı bir fark olmadığını rapor etmiştir. Karabulut (2019) yapmış olduğu çalışmada taekwondo sporcularının yaş değişkeni incelendiğinde yaşı küçük olanların kaygı düzeyleri yüksek olduğu tespit edilmiş. . Kaplan (2018)' de bedensel engelli yüzücülerin kaygı durumları üzerine yapmış olduğu araştırmada yaş değişkenine göre herhangi bir anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Aksu (2018) karate sporcuları üzerinde yapmış olduğu çalışmada (18-20) U21 yaş grubu sürekli kaygı puan düzeyi en yüksek ölçüde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yıldız (2019) 'Bursa'da yaşayan voleybol antrenörlerinin durumluluk ve sürekli kaygı düzeylerinin yaş, belge türü çalıştırdığı takım düzeyi ve sporcu özgeçmişine göre incelenmesi' konulu çalışmada kaygı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunamamıştır. Türktemiz ve ark (2020) spor salonunda egzersiz yapan sporcular üzerine yapılan araştırmada yaş değişkeni üzerine anlamlı farklılık bulmuş ve bu farklılığın sebebi olarak yakalanma kaygıları ile covid-19 bakış açısı olarak yorumlamıştır. Ceviz ve ark (2020) pandemi dönemi üniversite öğrencileri üzerine yaptıkları çalışmada 18-22 ve 26 yaş ve üzeri katılımcılarda farklılık gözlemlenmiş, 18-22 yaş aralığı hayata yeni başlama evresi ve deneyimsiz bir yaş aralığı olarak kaygı düzeyi bu nedenle yüksek görüldüğü şeklinde yorumlanmıştır. Gencer (2020) 'Pandemi sürecinde bireylerin koronavirüs korkusu:

Çorum örneği' çalışmasında 15-20 yaş ve 40-65 yaş grubundaki katılımcıların lehine olduğu değerlendirilmiştir.

Bedensel engelli sporcuların ailelerinin gelir düzeylerine göre yeni tip korona virüse (covid-19) yakalanma kaygı ölçeği, bireysel kaygı boyutunda istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Sosyalleşme kaygısı boyutunda ise istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Sıra ortalamalarına göre her iki boyutta da gelir düzeyi iyi olanların kaygısı seviyesi daha düşük görülmektedir. Bireylerin maddi olarak karşılanan ihtiyaçlarını karşılaması ve gidermesi durumunda kaygı düzeylerini düşürmesini sağladığı şeklinde yorumlanabilir. Aksu (2018)'de karate sporcuları üzerinde yapmış olduğu çalışmada asgari gelir seviyesi düşük olanlar ile orta olanlar, asgari gelir seviyesi düşük ve yüksek olanlar arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmezken, asgari gelir seviyesi orta ve yüksek olanlar arasında orta gelir düzeyine sahip katılımcıları kaygı düzeyi yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ancak Türkçapar (2012)'ın Türkiye şampiyonasına katılmış güreş sporcuları üzerine yapılmış çalışmada aylık gelir düzeyine göre anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Kaplan (2018) Türkiye şampiyonasına katılan bedensel engelli sporcuların sürekli kaygı düzeylerinin aylık gelir düzeyi durumlarına göre değişmediği görülmüştür.

Bedensel engelli sporcuların eğitim durumlarına göre yeni tip korona virüse (covid-19) yakalanma kaygı ölçeği, bireysel kaygı ve sosyalleşme kaygısı alt boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır. Sakaoğlu ve ark. (2020), salgın döneminde sağlık çalışanları üzerine yapılan çalışmada eğitim durumlarına göre kaygı puanı ortalamasına bakıldığında, durumluk ve sürekli kaygı puanları arasında fark saptanmamıştır. Kaplan (2018) bedensel engelli sporcular ile yaptığı çalışmada eğitim durumunun kaygı düzeyini etkilemediği söylenebilir. Literatür incelendiğinde Akandere ve Bedir (2011) çalışmamıza tezat olarak ilköğretim ve lise mezunu olan sporcuların, üniversite mezunu olan sporcuların durumluk kaygılarının anlamlı derecede yüksek olduğu bulunmuştur. Araştırma verilerine göre eğitim düzeyi düştükçe, kaygı düzeyinin yükseldiği görülmektedir. Türkyılmaz ve ark (2020) spor salonunda egzersiz yapan sporcular üzerine yaptığı çalışmada eğitim durumu faktöründe anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Gencer

(2020) ‘Pandemi sürecinde bireylerin korona virüs korkusu: Çorum örneği’ çalışmasında eğitim düzeyleri herhangi bir değişkenlik göstermemiştir.

Bedensel engelli sporcuların engel türüne göre yeni tip korona virüse (covid-19) yakalanma kaygı ölçeği, bireysel kaygı boyutunda istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır. Bu durumun Sipina Bifida ile Çocuk Felci(Poliomyelit), ampute ile Çocuk Felci(Poliomyelit), cüce ile Spinal Cord Yaralanması engel türleri arasındaki farklılıktan kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Sosyalleşme kaygısı boyutunda ise istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığı anlaşılmaktadır. Yalçın (2015), ‘Farklı klasifikasyon puanlarına sahip tekerlekli sandalye basketbol oyunlarında üst ekstremité fiziksel uygunluk parametreleri ile spora özgü beceriler arasındaki ilişkinin incelenmesi’ konulu çalışmaya katılan en yüksek engel tipi omurilik yaralanması, ikinci olarak uzuv kaybı olduğu görülmüştür. Engel grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır. Literatür incelendiğinde Bedensel engelli sporcular üzerine cinsiyet, yaş, medeni durum ve engel derecesi gibi birçok araştırmaya rastlanılmaktadır. Fakat engelli sporcuların engel türünü inceleyen bir çalışmaya rastlanılmadığından elde ettiğimiz bulgumuz literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bedensel engelli sporcuların engel derecesine göre yeni tip korona virüse (covid-19) yakalanma kaygı ölçeği, bireysel kaygı boyutunda istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır. Bu durumun % 40-50 ile % 81-90, % 40-50 ile % 91-100, % 51-60 ile % 81-90 engel derecesi arasındaki farklılıktan kaynaklandığı görülmektedir. Sosyalleşme kaygısı boyutunda ise istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığı anlaşılmaktadır. Literatür incelendiğinde Bedensel engelli sporcular üzerine cinsiyet, yaş, medeni durum ve eğitim durumu gibi birçok araştırmaya rastlanılmaktadır. Fakat engelli sporcuların engel derecesini inceleyen bir çalışmaya rastlanılmadığından elde ettiğimiz bulgumuz literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bedensel engelli sporcuların branş sınıflarına göre yeni tip korona virüse (covid-19) yakalanma kaygı ölçeği, bireysel kaygı ve sosyalleşme kaygısı alt boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır. Sıra ortalamaları dikkate alındığında bireysel kaygı alt boyutunda s-1 ve s-3 sınıflarında bulunan sporcuların kaygı düzeylerinin diğer sınıflardan yüksek olduğu görülmektedir. Bunun ana sebebi

engel derecelerinin ağırlığı olarak gösterilebilir. Literatür incelendiğinde Bedensel engelli sporcular üzerine cinsiyet, yaş, medeni durum ve eğitim durumu, engel derecesi gibi birçok araştırmaya rastlanılmaktadır. Fakat engelli sporcuların branş sınıflandırmalarını inceleyen bir çalışmaya rastlanılmadığından elde ettiğimiz bulgumuz literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bedensel engelli sporcuların spor geçmişlerine göre yeni tip korona virüse (covid-19) yakalanma kaygı ölçeği, bireysel kaygı ve sosyalleşme kaygısı alt boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır. Bilinmeyenli bir durumda karşı karşıya kalındığında sporculuk geçmişinin kaygı durumunu etkilemediği görülmektedir. Aksu (2018) ‘karate sporcularının sürekli kaygı düzeyleri, duygusal zeka ve kişilik özelliklerinin çeşitli değişkenlere göre belirlenmesi’ araştırma sonucuna göre spor yaşının sürekli kaygı düzeylerinde anlamlı farklılık oluşturmadığı görülmüştür. Batu (2020) yüzücülerde spor geçmişinin kaygı düzeyine etki etmediğini tespit etmiştir. Kaplan (2018) bedensel engelli yüzücüler incelendiğinde analiz sonuçları spor yılı değişkenleri anlamlı bir alt boyut farklılığı bulunamamıştır. Bireysel ve takım sporcuları üzerine yapılan çalışma sporcu geçmişinin önemini vurgulayan bulguları ile Başaran ve ark (2009), durumluluk ve sürekli kaygı puanı spor yaşları üzerinden değerlendirildiğinde spor yaşı küçük olanların durumluk kaygı puanları spor yaşı büyük olanların durumluk kaygı puanlarından anlamlı derecede yüksektir. Karabulut (2013) 13-15 yaş futbolcular üzerinde yapılan çalışma neticesinde kaygı puanlarında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Türkyılmaz ve ark (2020) egzersiz yılı değişkenine göre yeni tip korona virüse (Covid-19) yakalanma kaygısını incelediğinde istatistiksel olarak anlamlı bir bulguya rastlanmamıştır.

Bedensel engelli sporcuların milli olma durumlarına göre yeni tip korona virüse (covid-19) yakalanma kaygı ölçeği, bireysel kaygı ve sosyalleşme kaygısı alt boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır.

Aksu (2018) karate sporcuları üzerine yapmış olduğu çalışmada millilik derecesi A ile B arasında A lehine bulgu tespit etmiştir. A ile C arasında ve B ile C arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmüştür. Mutlu Bozkurt (2019) ‘Bedensel, işitme ve görme engelli sporcuların spora katılım motivasyonlarının incelenmesi’ konulu çalışmasında motivasyonsuzluk ile dışsal motivasyon alt ölçeklerinde anlamlı bir

farklılık göstermemiş, içsel motivasyon alt boyutunda milli sporcu olma durumu anlamlı bir farklılık göstermiştir. Tekkurşun Demir (2020), ‘ Engelli sporcularda katılım motivasyonu’ adlı çalışmada elde edilen bulgular milli sporcu olma durumu dışsal motivasyon yüksek ve anlamlı olarak bulunmuştur.

Bedensel engelli sporcuların antrenman yapma durumlarına göre yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygı ölçeği, sosyalleşme kaygısı alt boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Sporcuların yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygı ölçeği, bireysel kaygı alt boyutunda ise istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır. Sıra ortalamaları dikkate alındığında, antrenman yapmayan sporcuların her iki boyutta da kaygı düzeyin yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Bu durumun bedensel engelli sporcuların antrenman yapmaları kaygı seviyesini olumlu olarak düşüreceği, antrenman yapamama durumunda ise kaygı durumuna negatif yönde etki ederek yükselteceği şeklinde yorumlanabilir.

Öktem ve ark (2020) ‘Olimpiyat oyunlarına katılmaya aday boksörlerin covid-19 kaygı düzeylerinin incelenmesi’ konulu çalışma antrenman yapma değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir sonuca rastlanmasa da, hayır yanıtı evet yanıtı verenlere oranla fazla olduğu görülmüştür. Anlamlı bir farklılık bulunmasa da olimpik boksörlerin bu dönemde olumsuz etkilendiği yorumu yapılmıştır. Ağduman (2021) sporcuların Covid-19 kaygı düzeyleri üzerine yaptığı çalışmada kapalı alanda spor yapan bireylerin, açık alanda spor yapanlara göre daha fazla kaygı taşıdığı ayrıca bireysel branş sporcuları takım sporu yapanlara göre daha az kaygılı olduğu şeklinde yorumlanmıştır.

Bedensel engelli sporcuların haftalık antrenman sayılarına göre yeni tip korona virüse (covid-19) yakalanma kaygı ölçeği, bireysel kaygı ve sosyalleşme boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır.

Batu (2020), ‘Yüzme sporcularının yeni tip korona virüse (covid-19) yakalanma kaygısının incelenmesi’ konulu çalışmada haftalık gerçekleştirilen antrenman sayısı arttıkça sosyalleşme kaygısının azaldığı, haftalık antrenman sayısı azaldıkça kaygı düzeyinin arttığı şeklinde yorumlamıştır.

Bedensel engelli sporcuların kronik hastalığa yakalanma durumlarına yeni tip korona virüse (covid-19) yakalanma kaygı ölçeği, bireysel kaygı ve sosyalleşme kaygısı alt boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır. Kronik

rahatsızlığı bulunan bireylerin hastane ve hastalık gibi sağlık durumlarında tecrübeli oluşu yaşanan salgın süresince nasıl hareket edeceği yönünde kısmen bilgili oluşu kaygı düzeyinin düşmesine etki etmektedir.

Bakioğlu ve ark (2020) 'Fear of covid-19 and Positivity: Mediating Role of Intolerance of Uncertainty, Depression Anxiety, and Stress' çalışmasında kronik rahatsızlığa sahip bireylerin korku düzeyleri daha yüksek çıkmıştır. Kronik hastalığa sahip olma değişkeni Karahan ve Hamarta (2019) tarafından yapılan 'Geriatrik olgularda kronik hastalıkların ve polifarmasinin ölüm kaygısı ve anksiyete etkisi' konulu araştırmada en az 3 kronik rahatsızlığı bulunan bireylerin kaygı düzeyleri yüksek olduğu belirtilmiştir. Çalışmaya katılım gösterenlerin kronik hastalığı olanların olmayanlara oranı sayıca az olması nedeni ile Batu (2020) anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Benzer bir bulgu Kasar ve ark. (2016) tarafından 'Yaşlı bireylerin yaşadıkları ölüm kaygısı ile yaşam kalitesi arasındaki ilişki' adlı çalışmada kronik rahatsızlığa sahip bireylerin kaygı düzeyinde her zaman artış göstermeyeceği şeklinde rapor edilmiştir. Gencer (2020) 'Pandemi sürecinde bireylerin korona virüs korkusu: Çorum örneği' çalışmasında kronik hastalığı bulunmayan kişilerin, kronik hastalığı bulunan kişilere göre daha fazla korku yaşadığı anlaşılmıştır. Bu analiz sonucu korona virüsün ne kadar zorlu bir hastalık olduğu ve sürecin zorlu koşullarda sürdürüldüğü, ciddi tedavi dönemleri geçirmemiş kronik rahatsızlığı bulunmayan bireylere daha ürkütücü olarak korku ve endişeye sebep vermiş olması şeklinde yorumlanmıştır. Uluç ve Duman (2020) 'Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü Çalışanlarının Covid-19 Sürecinde Kaygı Durumlarının İncelenmesi' çalışmasında katılımcıların %28'i kronik rahatsızlığı bulunan 65 yaş üstü bireylerle yaşadığını Covid-19 nedeniyle endişe ve kaygı seviyesinin arttığı şeklinde yorumlamıştır.

Bedensel engelli sporcuların aile ve arkadaşlarında covid olma durumlarına göre yeni tip korona virüse (covid-19) yakalanma kaygı ölçeği, bireysel kaygı boyutunda istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Sosyalleşme kaygısı boyutunda ise istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında, bireysel kaygı ve sosyalleşme kaygısı aile veya arkadaşlarında covid 19 olan bireylerde yüksek olduğu görülmektedir.

Öktem ve ark (2020) 'Olimpiyat oyunlarına katılmaya aday boksörlerin covid-19 kaygı düzeylerinin incelenmesi' konulu çalışmasında ailede ya da yakın çevrede covid-

19 hastası var mı? Değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir bulgu bulunamasa da, var olarak yanıtlayanların yok olarak yanıtlayanlara oranla fazla olduğu gözlemlenmiştir. Sönmez (2020) ‘Covid-19 Kaygısının iş gören performansı ve motivasyon üzerine etkisi: hizmet sektöründe bir araştırma’ konulu çalışma araştırma bulguları katılımcıları çalışma ortamında müşteri ve çalışma ortamı virüse yakalanma kaygısı taşıdığı şeklinde yorumlanmıştır. Ceviz ve ark (2020) pandemi dönemi üniversite öğrencileri üzerine yaptıkları çalışmada salgın dönemi belirsizliği nedeniyle duyulan kaygı seviyesi katılımcıların yakınlarında Covid-19’a yakalanma endişesi kaygı düzeyini daha da arttırmaktadır. Duman (2020) ‘Üniversite öğrencileri Covid-19 korkusu ve belirsizliğe tahammülsüzlük’ çalışması yakınlarında enfekte olma değişkeni anlamlı bir farklılık göstermezken, Covid-19’dan yakınına kaybedenlerin korku düzeyi arttığı ortaya konmuştur. Türkmen (2021) ‘Covid-19 korkusu: banka personeli örneği’ çalışmasında aile ve arkadaşlarında covid olma değişkeni anlamlı bir farklılık yoktur. Banka personelinin bu pandemi dönemi içerisinde çalışmalarını evden devam ettirmesi birçok kaygı unsurundan uzaklaşmasına neden olduğu için kaygı oranı düşüktür.

Bedensel engelli yüzme sporcularının kaygıları kişisel değerlendirmeler sonucunda düşük, orta, yüksek düzeylere sahip oldukları tespit edilmiştir. Bedensel engelli yüzme sporcularının bireysel ve sosyalleşme kaygıları doğrultusunda sportif performanslarının hangi yönde etkilendiğinin saptanması adına çalışmamız önem arz etmektedir. Bu durumlar göz önünde bulundurularak aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Katılım gösteren bedensel engelli sporcuların cinsiyetlerine göre bireysel ve sosyal kaygı düzeylerinde farklılık olmadığını, Fakat sıra ortalamalarında kadınların kaygı düzeylerinin daha yüksek olduğu, engelli sporcuların yaşlarına göre bireysel ve sosyal kaygı düzeylerinde farklılıkların olduğunu, engelli sporcuların gelir düzeylerine göre bireysel kaygı düzeylerinde farklılıkların olduğunu, engelli sporcuların eğitim durumlarına göre bireysel ve sosyal kaygı düzeylerinde farklılık olmadığını, engelli sporcuların engel türüne göre bireysel kaygı düzeylerinde farklılıkların olduğunu, engelli sporcuların engel derecesine göre bireysel kaygı düzeylerinde farklılıkların olduğunu, engelli sporcuların branş sınıflamasına göre bireysel ve sosyal kaygı düzeylerinde farklılıkların olmadığını, engelli sporcuların spor geçmişine göre bireysel ve sosyal kaygı düzeylerinde farklılıkların olmadığını, engelli sporcuların milli olma durumuna göre bireysel ve sosyal kaygı düzeylerinde farklılık olmadığını, engelli

sporcuların antrenman yapma durumlarına göre sosyal kaygı düzeylerinde farklılıklar olduğunu, engelli sporcuların haftalık antrenman sayılarına göre bireysel ve sosyal kaygı düzeylerinde farklılık olmadığını, engelli sporcuların kronik hastalığı olma durumuna göre bireysel ve sosyal kaygı düzeylerinde farklılık olmadığını, engelli sporcuların aile ve arkadaşlarında covid olma durumlarına göre bireysel kaygı düzeylerinde farklılıkların olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç olarak; Bedensel engelli yüzme sporcularının Covid-19'a yakalanma kaygı düzeylerinin orta düzeyden daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.

ÖNERİLER

Bedensel Engelli Yüzücülerin Yeni Tip Korona Virüse Yakalanma Kaygı düzeylerinin bireysel ve sosyalleşme kaygı boyutunda incelenmesi üzerine yapılan çalışmada elde edilen sonuçlar neticesinde aşağıdaki durumlar önerilebilir.

- Bedensel engelli sporcuların Covid-19'a yakalanma kaygılarının giderilmesi adına kaygı düzeylerinin iyileştirilmesi ile alakalı antrenman yapan sporcuların tamamına bilinçlendirme seminer ve toplantılar yapılarak bilgi verilmeli, Covid-19 hakkında daha detaylı 'nasıl bulaşır, nasıl fark edilir, nasıl korunmalı, tedavi süreci' neticesinde bilgilendirmeler yapılmalıdır.

- Bedensel engelli sporcuların yaşamış oldukları genel durum göz önünde bulundurularak gelir düzeylerinin yükseltilmesi adına gerekli kurumların (aile ve sosyal politikalar bakanlığı, yerel yönetimler, kredi yurtlar kurumu, gençlik ve spor bakanlığı vb.) engelli sporcuların gelir düzeylerini yükseltmesine katkı sağlayacak yeni politikalar yönetilebilir. Paralimpik sporcuların ödül yönetmeliği düzenlenebilir. Paralimpik sporcuların uluslararası yapılan yarışmalarda aldıkları dereceler neticesinde ödüllerin miktarlarında maddi iyileştirmeler yapılabilir. Engelli maaşlarında alınan miktarlar yükseltilebilir.

- Eğitim ve öğretim her bireyin anayasal hakkıdır. Bu anayasal hak çerçevesinde bedensel engelli sporcuların eğitim ve öğretime, yükseköğrenime katılmaları ilgili üniversiteler, yükseköğretim kurulu, ilgili bakanlık neslinde daha fazla desteklenmelidir.

- Araştırmamızın konusu olan bedensel engelli sporcuların, bedensel engellilikle alakalı yaşamış oldukları engel kayıplarının aynı zamanda engel derecelerine de etki ettiği bilinmektedir. Engel dereceleri kapsamında klasifikasyon

sınıfları belirlenmektedir. Bedensel engelli sporcuların engel ve engel özellikleri düşünülduğünde normal gelişim gösteren bireylerden daha riskli pozisyonda olduğu ve bu riskli pozisyonun devam etmemesi risklerin azaltılması açısından bu tür sporcuların antrenman yapabilmeleri için engel durumları göz önünde bulundurularak kullanıma uygun düzenlenmiş ve steril ortamlarda imkan tanınması, bu süreç kapsamında birebir olarak düzenlemiş antrenman programlarına tâbi olarak çalışmalar devam ettirilmelidir.

- Antrenman yapma durumları içinde bulunduğumuz paralimpik olimpiyat yılı neticesinde gerekli ilgi düzenin tanınması programlanması, sporcuların antrenmanlarının aksatılmadan yapılması sağlanmalıdır.

- Engellilik kapsamında sadece yüzme branşına özel değil özel sporcuların bulunduğu tüm alanlarda mutlak gözlem ve değerlendirme sonucunda tesis ve antrenör bazında ihtiyaçlar sporculara özel olarak gerekli nitelikte imkanlar tanınması ulusal ve uluslararası müsabakalarda milli forma ile başarıların artması adına önemli unsurlardandır.

- Bedensel engelli sporcuların engel ve engel özellikleri düşünülduğünde normal gelişim gösteren bireylerden daha riskli pozisyonda oldukları için ve bu riskli pozisyonun devam etmemesi risklerin azaltılması açısından antrenör, sporcu, aileler gerekli önlemler üzerine tedbirleri arttırmalıdır.

KAYNAKÇA

- Acıbunar, O. (2019). *Farklı Spor Branşlarındaki Bedensel Engelli Sporcuların Sosyal Beceri Düzeylerinin İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi) Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Ana Bilim Dalı, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bilim Dalı, 10-35.
- Akbaş, Ö. Z., & Dursun, C. (2020). Koronavirüs (Covid-19) Pandemisi Sürecinde Özel Alanına Kamusal Alanı Sığdıran Çalışan Anneler. *Avrasya Sosyal Ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(5), 78-94.
- Alsancak, S. (2003). Fantom Hissi, Fantom Ağrısı ve Ağrılı Gündük. *Ankara Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 4 (1), 1-4.
- Altun, B. (2010). *Bedensel Engellilerin Sportif Aktivitelere Katılımının Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisinin Değerlendirilmesi*, (Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Programı, S3-14.
- Ağduman, F. (2021). Sporcuların Pandemi Döneminde Covid-19'a Yakalanma Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi. *Germanica Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2 (1) , 1-14.
- Atasoy, T. (2016). *15-20 Yaş Arası Bay-Bayan Zihinsel Engelli Sporculara, Açık ve Kapalı Alanlarda Uygulanan Hareket Eğitimi Çalışmalarının, Sonuçlarının Karşılaştırılması* (Master's thesis, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü), S8-21.
- Atasoy, T. (2020). *Elit Seviyede Spor Yapan Ve Yapmayan Bedensel Engelli Bireylerin Benlik Saygısı İle Sosyal Görünüş Kaygılarının Yaşam Doyum Düzeylerine Etkisinin Karşılaştırılması*, (Doktora Tezi), Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Kütahya, S9-71.
- Akandere, M., & Bedir, R. (2011). Taekwondo milli takım sporcularının durumluk kaygı düzeylerinin başarıya etkisi. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 13(1), 119-124.

- Akçalar, S. (2007). Ortopedik engellilerin sosyalleşmesine sporun etkisi (Yüksek Lisans Tezi) Gazi Üniversitesi / Sağlık Bilimleri Enstitüsü / Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı 4-47.
- Aksu, O. (2018). *Karate sporcularının sürekli kaygı düzeyleri, duygusal zeka ve kişilik özelliklerinin çeşitli değişkenlere göre belirlenmesi* (Master's thesis, Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Arpacıoğlu, S ., Baltalı, Z ., Ünübol, B . "Covid-19 pandemisinde sağlık çalışanlarında tükenmişlik, Covid korkusu, depresyon, mesleki doyum düzeyleri ve ilişkili faktörler" . Cukurova Medical Journal 46 (2021): 88-100.
- Aydoğdu, B. (2019) Disability and Spirituality Spiritual Psychology And Counselling June 30 1-7.
- Batu B. (2020) Yüzme Sporcularının Yeni Tip Korona Virüse (covid19) Yakalanma Kaygısının İncelenmesi (Yüksek Lisans Tezi) Beden Eğitimi Ana Bilim Dalı Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü 22-28.
- Başaran, M., Taşgın, Ö., Sanioğlu, A., Taşkın, A . (2009). Sporcularda Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi . Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi , (21) , 533-542.
- Bayramlar, K ve Ülger, Ö. (2007). Alt Ekstremitte Ampute Rehabilitasyonunda Ev Programının Önemi. *Ufku Ötesi Bilim Dergisi*, 2, 20-28.
- Birleşmiş Milletler Covid-19 Ve Engelli Bireyler Raporu (Erişim Tarihi, 06.05.2020), 5-8.
- Bakioğlu, F., Korkmaz, O., & Ercan, H. (2020). Fear of COVID-19 and positivity: Mediating role of intolerance of uncertainty, depression, anxiety, and stress. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 1-14.
- Bulut, İ. (2015) Kader – Engellilik İlişkisine Kelami Bir Yaklaşım Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Sayı: 43 • Erzurum 1-15.
- Budak, H , Sanioğlu, A , Keretli, Ö , Durak, A , Öz, B . (2020). Spor Yaralanmasının Kaygı Üzerindeki Etkileri . Kilis 7 Aralık Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi , 4 (1) , 38-47.

- Ceviz, N , Tektaş, N , Basmacı, G , Tektaş, M . (2020). Covid 19 Pandemi Sürecinde Üniversite Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerini Etkileyen Değişkenlerin Analizi . Uluslararası Eğitim Araştırmacıları Dergisi , 3 (2) , 312-329
- Civan, A., Arı, R., Görücü, A., & Özdemir, M. (2010). Bireysel ve takım sporcularının müsabaka öncesi ve sonrası durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin karşılaştırılması. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 193-206.
- Çakır, S. (2010). *Bilişsel-Davranışçı Yaklaşımına Dayalı Olarak Hazırlanan Sosyal Kaygıyla Başa Çıkma Programının Lise Öğrencilerinin Sosyal Kaygı Düzeylerine Etkisi* (Master's thesis, Uludağ Üniversitesi), 2-24.
- Dravor, I. (2012). *Amputesi Olan Bireylerde Uyarlanmış Yüzme Öğretimi*, (Yüksek Lisans) Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Ana Bilim Dalı, Ankara, S17-54.
- Duman, N . (2020). Üniversite öğrencilerinde Covid-19 korkusu ve belirsizliğe tahammülsüzlük. *The Journal of Social Science* , 4 (8) , 426-437 .
- Ergun, N ve Baltacı, G. (2006). Spor Yaralanmalarında Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Prensipleri, 2. Basım. Ankara: *Hacettepe Üniversitesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu Yayınları*, S90-108.
- Emiral, E. Çevik, Z. Gülümser, Ş. (2020) Covid-19 Pandemisi Ve İntihar ESTÜDAM Halk Sağlığı Dergisi. (Covid-19 Özel Sayısı) 138-145 Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı, Ankara.
- Gerçek, N., Tatar, Y., & Selda, U. Z. U. N. (2020). The Effects of Upper or Lower Limb Amputee Simulation on Front Crawl Swimming Performance: Preliminary Study. *Eurasian Research in Sport Science*, 5(2), 128-137.
- Gencer, N. Pandemi Sürecinde Bireylerin Koronavirüse Covid-19 Korkusu: ÇORUM ÖRNEĞİ. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi*, (4), 1153-1173.
- Gülümseyen A. (2019). Bedensel Engelli Bireylere Sunulan Yüzme Faaliyetlerinde Hizmet Kalitesinin Belirlenmesi; Spor İstanbul Örneği (Yüksek Lisans Tezi) Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul 6-13.
- Günsel, A. M. (2005), *Herkes İçin Yüzme*, İstanbul: Kare Yayınları.

- Gür, A. (2001). *Özürülülerin sosyal yaşama uyum süreçlerinde sportif etkinliklerin rolü*. TC Başbakanlık Özürülüler İdaresi Başkanlığı.
- Gürsel, F. (2006). Engelliler için beden eğitimi ve spor dersinin öğrencilerin engellilere yönelik tutumlarına etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(31), 67-73.
- Hekim, M. (2014). *Özel eğitime muhtaç çocuklarda fiziksel aktivite ve spora katılımın fiziksel, motorsal ve sosyal gelişim üzerine etkileri*. VI. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi'nde sunulmuş bildiri, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Hekim, M. (2015). Çocukluk çağı obezitesinin önlenmesinde fiziksel aktivite ve sporun önemi. *Journal of International Social Research*, 8(37), 1102-1106.
- Hekimoğlu, E. C., & Bilik, M. Z. (2020). Freud'dan Lacan'a Kaygı. *AYNA Klinik Psikoloji Dergisi*, 7(3), 336-367.
- <https://www.olimpiyatkomitesi.org.tr/Haber-Detay/Tokyo-2020-Yaz-Olimpiyat-Oyunlari-2021-Yilina-Ertelendi> (Erişim Tarihi, 07.03. 2020).
- <https://www.fizikom.com.tr/tedaviler/omurilik-yaralanmalari/> (Erişim Tarihi 02.02.2021).
- Kahvecioğlu, S. (2019) Tekerlekli Sandalye Basketbolu Oynayan Bedensel Engellilerin Sosyalleşmesinde Sporun Rolü Ve Önemi (Yüksek Lisans Tezi), Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı, 10-14, 20-30.
- Kalyon, T. A. (Editör), T.C Gençlik Ve Spor Genel Müdürlüğü Özürülüler Spor Federasyonu, (1995), *Bedensel Engelli Sporlarında Kurallar Kitabı*, Ankara: Gençlik Spor Genel Müdürlüğü Türkiye Özürülüler Federasyonu Yayınları, 37-73.
- Karahan, F. Ş., & Hamarta, E. (2019). Geriatrik olgularda kronik hastalıkların ve polifarmasinin ölüm kaygısı ve anksiyete üzerine etkisi. *Ege Tıp Bilimleri Dergisi*, 2(1), 8-13.
- Karabulut, E., ve Mavi-Var, S. (2019) Taekwondocuların Durumluk ve Sürekli Kaygılarının Müsabaka Performansı ve Yaralanma Durumu ile İlişkisi, *Türk Spor Bilimleri Dergisi Cilt 2, Sayı 1* 47-54.

- Karabulut, E. O., Atasoy, M., Kaya, K., & Karabulut, A. (2013). 13-15 Yaş Arası Erkek Futbolcuların Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin Farklı Değişkenler Bakımından İncelenmesi. *Journal of Kirsehir Education Faculty*, 14(1).
- Kasar, K. S., Karaman, E., Şahin, D. S., Yıldırım, Y., & Aykar, F. Ş. (2016). Yaşlı Bireylerin Yaşadıkları Ölüm Kaygısı ile Yaşam Kalitesi Arasındaki İlişki. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 5(2), 48-55.
- Kaplan, B. (2017). Bedensel Engelli Paralimpik Sporcuların Örgütsel Stres ve Örgütsel Bağlılık Düzeyleri Arasındaki İlişki, (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Spor Yönetim Bilimleri ABD, 3-7.
- Kaplan, H., & Şentürk, A. (2018). Yüzme Türkiye Şampiyonasına Katılan Bedensel Engelli Sporcuların Kaygı Düzeylerinin Araştırılması. *ONUR KURULU*, 114.
- Karagöz, A. (2020). *Salgın Dönemlerinde Tarım ve İstihdamın Durumu: Covid19 Örneğinin İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi) İstanbul Medipol Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Yönetimi Ana Bilim Dalı. İstanbul, 43-55.
- Kara, E. (2016) Üst Seviye Atış Sporcularının Müsabaka Öncesi Kaygı Düzeyi İle Performansları Arasındaki İlişki. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Antrenman Ve Hareket Ana Bilim Dalı 25-36.
- Kızar, O. (2012). *Farklı Branşlardaki Görme Engelli Sporcuların Yalnızlık Düzeylerinin Karşılaştırılması* (Yüksek Lisans Tezi) Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Ana Bilim Dalı, 20-27.
- Kocahan, T. (2020). Covid-19 Pandemi Sürecinde Sporcuyla Yaklaşım, November Conference: 18th International Sport Sciences Congress, *Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi At: Online*.
- Koç, H. (2004). *Profesyonel Futbolcularda Durumluk Kaygı Düzeyini Etkileyen Faktörlerin Değerlendirilmesi*, (Yüksek Lisans Tezi), Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 59-67, Kütahya.
- Koçak, U, Özer Kaya, D . (2020). COVID-19 Pandemisi, Spor, Sporcu Üçgeni: Etkilenimler ve Öneriler. *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 5 (2) , 129-133.

- Mutlu Bozkurt, T., Tekkurşun Demir, G. ., & DURSUN, M. (2019). Bedensel, İşitme Ve Görme Engelli Sporcuların Spora Katılım Motivasyonlarının İncelenmesi. 722-730.
- Öktem, T., Şipal, O., Kul, M., & Dilek, A. N. (2020). Olimpiyat oyunlarına katılmaya aday boksörlerin COVID-19 kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 7(62), 3620-3627.
- Öner, N., Le Compte, A. (1983). Süreksiz Durumluk/Sürekli Kaygı Envanteri El Kitabı, 1. Baskı, *Boğaziçi Üniversitesi Yayınları*, 1-26, İstanbul.
- Özgül, F. (2003). *Beden Eğitimi Ve Spor Yüksek Okulu Öğrencilerinde Durumluk Ve Sürekli Kaygı Düzeyleri*, (Yüksek Lisan Tezi) Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı. Sivas.
- Öztürk, A. (2008). *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğretmenlik programı öğrencilerinin durumluk ve sürekli kaygı düzeyleri ile akademik başarıları arasında ki ilişki* (Master's thesis, Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü).
- Sönmez, R. V. Covid-19 Kaygısının İş Gören Performansı ve Motivasyonu Üzerine Etkisi: Hizmet Sektöründe Bir Araştırma. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(12), 155-175.
- Sakaoğlu, H. H., Orbatu, D., Emiroglu, M., & Çakır, Ö. (2020). Covid-19 Salgını Sırasında Sağlık Çalışanlarında Spielberger Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeyi: Tepecik Hastanesi Örneği. *Tepecik Eğit. Ve Araşt. Hast. Dergisi*, 30, 1-9.
- Sapancı, F. (2013). *Sağlık Hizmetlerinde Engellilik Kavramı Ve Engellerin Sağlık Hizmetlerinden Yararlanmaları* (Yüksek Lisans Tezi) Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Yönetimi Ana Bilim Dalı, Hastane ve Sağlık Kur. Yön. Bilim Dalı İstanbul. 26-37.
- Seyhan, R. G. (2019). *Bedensel Engelli Yüzücülerin Fiziksel Uygunluk Düzeyleri ile Spora Özgü Performansları Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi*, (Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara. 20-31.
- Şener, G. ve Erbahçeci, F. (2001). *Protezler*. Ankara: *H. Ü. Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokul Yayınları* 24. 147-178.

- Taşkın, R. (2014) 2. Uluslararası Engellilerin Beden Eğitimi ve Spor Kongresi 2-4 Mayıs Batman Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Özet Kitapçığı 43-46.
- Tekkurşun Demir, G. Ö. N. Ü. L., & İlhan, E. (2020). Motivation of Athletes with Disabilities for Sports Participation.
- Tongar, H.K. (2020). *Pandemi Sürecindeki Annelerin İyimserlik kötümserlik Düzeyleri İle Çocuklarının Kaygı Seviyeleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: 'Türkiye Covid-19 Örneği'* (Yüksek Lisans Tezi), Üsküdar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Gelişimi Ana Bilim Dalı, Çocuk Gelişimi Bilim Dalı. İstanbul.
- Turğut, M., & Yaşar, O. (2019). Psikolojik Yardım Alma Tutumu ve Spor. *İğdir Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 2(1), 1-15.
- Türkmen, A. (2021). Banka personelinin COVID-19 korkusunun incelenmesi. *Sağlık ve Sosyal Refah Araştırmaları Dergisi*, 3 (2) , 87-92.
- Türkçapar, Ü. (2012). Güreşçilerin farklı değişkenler açısından sürekli kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(1), 129-140.
- Türktemiz, H., Bayraktar, I., Çobanoğlu, H. O., & Nalbant, Ö. (2020). Spor Salonlarında Egzersiz Yapan Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygılarının İncelenmesi. *III. International Conference On Covid-19 Studies*.
- Türkiye Bedensel Engelliler Spor Federasyonu. (2018). Tokyo 2020 Paralimpik Oyunları Yeterlilik Yönetmeliği Kota Kılavuzu 2-10.
- Türkiye Sipastik Çocuklar Vakfı. (2019). (<https://www.tscv.org.tr/>) (Erişim Tarihi, 23.03.2021).
- Türkmen, M., & Özsarı, A. (2020). Covid-19 salgını ve spor sektörüne etkileri. *International Journal of Sport Culture and Science*, 8(2), 55-67.
- Uluç, E., Duman, S. (2020). Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü Çalışanlarının Covid-19 Sürecinde Kaygı Durumlarının İncelenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 3 (2) , 289-302 . DOI: 10.38021/asbid.827503.

- Urartu, Ü. (1994). *Yüzme Teknik Taktik Kondisyon*, İstanbul: İnkılap Kitap Evi 1. Baskı İstanbul, 5-35.
- Usta, H. (1992). *Bedensel Özürlü Olmanın Sebepleri*, MEB Yayınları, İstanbul. 6-25.
- Üstün, Ç., & Özçiftçi, S. (2020). COVID-19 Pandemisinin Sosyal Yaşam Ve Etik Düzlem Üzerine Etkileri: Bir Değerlendirme Çalışması. *Anadolu Kliniği Tıp Bilimleri Dergisi*, 25(Special Issue on COVID 19), 142-153.
- Vurgun, N. (1998). *Lise Öğrenimi Gören Sporcuların Kaygı Durumları İle Sportif Başarıları Arasındaki İlişkinin Araştırılması*, (Yüksek Lisans Tezi), Celal Bayar Üniversitesi, Manisa, 4-15.
- Yanardağ, U. & Selçuk, O (2020). COVID-19 Pandemi Sürecinde Sosyal Hizmet. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi* 4, 1-2.
- Yalçın, A. I. (2015). *Farklı Klasifikasyon Puanlarına Sahip Tekerlekli Sandalye Basketbol Oyuncularında Üst Ekstremitte Fiziksel Uygunluk Parametreleri İle Spora Özgü Beceriler Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi) Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Programı, Ankara.
- Yeldan, İ. (2007). Engellilerde Postür Ve Adaptasyonları. *Özürlüler'07 Kongre Sergi Ve Sosyal Etkinlikleri Kongresi'nde Sunulmuş Bildiri*, İstanbul, 76-79.
- Yetim, A. (2000). Sporun Sosyal Görünümü. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1), 63-72.
- World Para Swimming Classification Rules And Regulations, January.(2021). <https://www.paralympic.org/swimming/rules>, (Erişim Tarihi,23.03.2021).
- Yetim, A (2014) 2. Uluslararası Engellilerin Beden Eğitimi Ve Spor Kongresi 2-4 Mayıs Batman Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Özet Kitapçığı Mayıs 1-9.
- Yıldız, A. (2019). *Bursa da Yaşayan Voleybol Antrenörlerinin Durumluk Ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin Yaş, Belge Türü Çalıştırdığı Takım Düzeyi Ve Sporcu Özgeçmişine Göre İncelenmesi* (Master's thesis, Bursa Uludağ Üniversitesi).

Yılmaz, A., Şentürk, U., & Ramazanoğlu, F. (2014). Bedensel Engellilerde Spor Konulu Araştırmaların İçerik Analizi. *Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri*, 9,1-2,28-43.

EKLER

Ek-1. Kişisel Bilgi Formu

Bu çalışmada sizlere yöneltilen sorulara vereceğiniz cevaplarla “**Bedensel Engelli Yüzücülerin Yeni Tip Korona Virüse Yakalanma Kaygılarının İncelenmesi**” konusunda yüksek lisans tez çalışması yapılacaktır. Cevaplarınız sadece bu araştırma için kullanılacaktır. Vereceğiniz samimi ve ciddi cevaplar araştırmanın güvenilirliği açısından önemlidir. Zaman ayırdığınız ve verdiğiniz içten cevaplar için teşekkür ederiz.

1. Cinsiyetiniz nedir?

- 1-Erkek
- 2-Kadın

2. Yaşınız nedir?

1. 18-20
2. 21-23
3. 24-26
4. 27-29
- 5.30 ve üzeri

3. Ailenizin Maddi Durumunu Tanımlarmısınız.

1. Kötü
2. Orta
3. İyi
4. Çok İyi

4.Eğitim Durumunuz Nedir.

1. İlköğretim
2. Orta Öğretim
3. Lise
4. Ön Lisans
5. Lisans
6. Yüksek Lisans
7. Doktora

5. Engel türünüz nedir?

1. Serebral Palsi (Cp)
2. Sipina Bifida
3. Ampute
4. Cüce
5. Tetracort Yaralanması
6. Kas Hastası
7. Çocuk Felci(Poliomyelit)
8. Spinal Cort Yaralanması

6. Engel Dereceniz nedir?

1. % 40-50
2. % 51-60
3. % 61-70
4. % 71-80
5. % 81-90
6. % 91-100

7. Branş sınıflandırmanız nedir?

1. S-1
2. S-2
3. S-3
4. S-4
5. S-5
6. S-6
7. S-7
8. S-8
9. S-9
10. S-10

8. Kaç yıldır spor yapıyorsunuz?

1. 1-3
2. 4-6
3. 7-9
4. 10-12
5. 13 ve üzeri

9. Milli Sporcu musunuz?

1. Evet
2. Hayır

10. Antrenman yapıyor musunuz?

1. Evet
2. Hayır

11. Antrenman Yapıyorsanız. Haftada kaç gün antrenman yapıyorsunuz?

- 1- 0 kez
- 2- 1-2 kez
3. 3-4 kez
4. 5-7 kez

12. Herhangi bir kronik hastalığınız var mı?

1. Evet
2. Hayır

13. Ailenizde veya arkadaşlarınızda Covid-19' a Yakalanan Oldu mu?

- 1.Evet
- 2.Hayır

Ek-2. Sporcuların Yeni Tip Korona Virüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısı Ölçeği

Bu çalışmada sizlere yöneltilen sorulara vereceğiniz cevaplarla “**Bedensel Engelli Yüzücülerin Yeni Tip Korona Virüse Yakalanma Kaygılarının İncelenmesi**” konusunda yüksek lisans tez çalışması yapılacaktır. Cevaplarınız sadece bu araştırma için kullanılacaktır. Vereceğiniz samimi ve ciddi cevaplar araştırmanın güvenilirliği açısından önemlidir. Zaman ayırdığımız ve verdiğiniz içten cevaplar için teşekkür ederiz.

- 1)Yeni tip korona virüsün performansımı düşürebileceğini düşününce endişelenirim.
 - 1-Kesinlikle katılmıyorum
 - 2-Katılmıyorum
 - 3-Kararsızım
 - 4-Katılıyorum
 - 5-Kesinlikle katılıyorum
- 2)Yeni tip korona virüse yakalanmış biriyle karşılaşsam bile kendimi rahat hissedirim.
 - 1-Kesinlikle katılmıyorum
 - 2-Katılmıyorum
 - 3-Kararsızım
 - 4-Katılıyorum
 - 5-Kesinlikle katılıyorum
- 3)Sportif ortamlarda bulunursam yeni tip korona virüs bana bulaşacak diye korkarım.
 - 1-Kesinlikle katılmıyorum
 - 2-Katılmıyorum
 - 3-Kararsızım
 - 4-Katılıyorum
 - 5-Kesinlikle katılıyorum
- 4)Yeni tip korona virüs yaşamımı kısıtlayacağı için gerilirim.
 - 1-Kesinlikle katılmıyorum
 - 2-Katılmıyorum
 - 3-Kararsızım
 - 4-Katılıyorum
 - 5-Kesinlikle katılıyorum
- 5)Yeni tip korona virüsün vücudumda yaratacağı fiziksel tahribattan korkarım.
 - 1-Kesinlikle katılmıyorum
 - 2-Katılmıyorum
 - 3-Kararsızım
 - 4-Katılıyorum
 - 5-Kesinlikle katılıyorum
- 6)Yeni tip korona virüse yakalanmış biriyle karşılaşmaktan endişe ederim.
 - 1-Kesinlikle katılmıyorum
 - 2-Katılmıyorum
 - 3-Kararsızım
 - 4-Katılıyorum
 - 5-Kesinlikle katılıyorum
- 7)Yeni tip korona virüsün bende yaratacağı duygusal tahribattan korkarım.
 - 1-Kesinlikle katılmıyorum
 - 2-Katılmıyorum
 - 3-Kararsızım
 - 4-Katılıyorum
 - 5-Kesinlikle katılıyorum
- 8)Yeni tip korona virüse yakalanırsam kendi ihtiyaçlarımı karşılayamam diye endişelenirim.
 - 1-Kesinlikle katılmıyorum
 - 2-Katılmıyorum
 - 3-Kararsızım
 - 4-Katılıyorum
 - 5-Kesinlikle katılıyorum
- 9)Yeni tip korona virüs bana bulaşmış olsa kaygılı hissederdim.
 - 1-Kesinlikle katılmıyorum
 - 2-Katılmıyorum
 - 3-Kararsızım
 - 4-Katılıyorum
 - 5-Kesinlikle katılıyorum

- 10)Yeni tip korona virüs bulaştığında başıma neler geleceğini bilememek beni tedirgin eder.
1-Kesinlikle katılmıyorum
2-Katılmıyorum
3-Kararsızım
4-Katılıyorum
5-Kesinlikle katılıyorum
- 11)Yeni tip korona virüs bulaşırsa ne kadar sürede iyileşeceğimi bilememek beni kaygılandırır.
1-Kesinlikle katılmıyorum
2-Katılmıyorum
3-Kararsızım
4-Katılıyorum
5-Kesinlikle katılıyorum
- 12)Yeni tip korona virüs bulaşacak diye dışarı çıkmaktan sakınıyorum.
1-Kesinlikle katılmıyorum
2-Katılmıyorum
3-Kararsızım
4-Katılıyorum
5-Kesinlikle katılıyorum
- 13)Yeni tip korona virüs bulaşacak diye antrenmanlarımı ertelerim.
1-Kesinlikle katılmıyorum
2-Katılmıyorum
3-Kararsızım
4-Katılıyorum
5-Kesinlikle katılıyorum
- 14)Yeni tip korona virüs bulaşacak diye alışverişimi ertelerim.
1-Kesinlikle katılmıyorum
2-Katılmıyorum
3-Kararsızım
4-Katılıyorum
5-Kesinlikle katılıyorum
- 15)Yeni tip korona virüs bulaşacak diye egzersiz yapmak için dışarı çıkmaktan kaçınıyorum.
1-Kesinlikle katılmıyorum
2-Katılmıyorum
3-Kararsızım
4-Katılıyorum
5-Kesinlikle katılıyorum
- 16)Yeni tip korona virüs bulaşır diye kalabalığa girmekten kaçınıyorum.
1-Kesinlikle katılmıyorum
2-Katılmıyorum
3-Kararsızım
4-Katılıyorum
5-Kesinlikle katılıyorum

Ek-3. Etik Kurul Onay Raporu

T.C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
Etik Kurul Başkanlığı

ETİK KURUL KARAR ÖRNEĞİ

TOPLANTI TARİHİ: 27.05.2021
TOPLANTI SAYISI: 2021-18

KARAR NO: 2021-18-10: Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Spor Yönetimi Tezli Yüksek Lisans Programı 201003043 numaralı Yücehan YILDIR' ın "Bedensel Engelli Yüzücülerin Yeni Tip Korona Virüse Yakalanma Kaygılarının İncelenmesi" konulu çalışması hakkında yapıldığı anket sorularının, etik kurallara uygun olup olmadığı tespit etmek üzere, Etik Kurulumuzun 03.02.2021 tarih ve 2021-03 sayılı toplantısında, İGÜ Etik Kurul Yönergesinin 12(1) maddesine göre değerlendirme yapmak üzere görevlendirilen öğretim elemanlarının raporları incelenmiş olup, ilgili çalışmada yer alan bilimsel araştırmanın etik kurallara uygun olduğuna oy birliği ile karar verildi.

ÖZGEÇMİŞ

İlk ve orta öğrenim Edirnekapı okulunda, liseyi Otakçılar lisesinde okudu. 8 sene farklı kulüplerde futbol oynadı. 2013 yılında geçirdiği kaza sonrasında İstanbul Büyükşehir Belediye Spor Kulübünde bedensel engelliler yüzme takımına katıldı. Farklı kategorilerde Türkiye şampiyonu oldu. 2015 yılında başladığı İstanbul Üniversitesi Spor Yöneticiliği bölümünü 2019 yılında tamamladı. Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesinde 2019 yılında formasyon eğitimini tamamladı. Öğretmenlik stajını Sakıp Sabancı Anadolu Lisesinde tamamladı. 2019 yılında Beşiktaş Spor Kulübünde stajını tamamladı. 2019 yılında İstanbul Gelişim Üniversitesinde Yüksek Lisans öğrenimine başladı.